

ÉLELMISZERVIZSGÁLATI KÖZLEMÉNYEK

**A magyarországi hatósági élelmiszer-
ellenőrzés kialakulása és rövid története**

és

**Arcképek a magyar
hatósági élelmiszer-ellenőrzés történetéből
(1970-1993)**

Szerző: Gönczy Árpád

Szerkesztő: Dr. Molnár Pál

Műszaki szerkesztő: Dr. Boross Ferenc

Különszám

Budapest, 1993.

Élelmiszervizsgálati Közlemények

TARTALOM

A magyarországi hatósági élelmiszer-ellenőrzés kialakulása és rövid története	3
Az állomások létrejöttének szükségessége	3
A hatósági élelmiszer-ellenőrzés 1894-ig	5
Vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások (1894-1945)	6
Vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások (1945-1949)	15
Megyei (városi) minőségvizsgáló intézetek (1950-1969)	16
Megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek (1970-1982)	22
Megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer ellenőrző állomások (1983-)	31
Arcképek a magyarországi hatósági élelmiszer-ellenőrzés történetéhez (1970-1993)	39
Képjegyzék	71

A magyarországi hatósági élelmiszer-ellenőrzés kialakulása és rövid története

A hatósági élelmiszer-ellenőrzés története – tágabb értelemben – mindazoknak a hatósági, hatósági jellegű szervezeteknek, intézményeknek a története, amelyek az élelmiszer-előállítókat és forgalmazókat, az élelmiszereket állat-, növény-, humán-egészségügyi, minőségi stb. szempontból ellenőrizték és ellenőrzik.

Az intézmények közül az állami vegykísérleti, illetve törvényhatósági vegyvizsgáló állomások és jogutódaik, ha nem is mindig teljes feladat- és jogkörrel, de jogfolytonosan közel 125 éve folytatnak hatósági élelmiszer-ellenőrzést.

Az állomások létrejöttének szükségessége

A korabeli vélemények szerint a magyar hatósági élelmiszerellenőrzés létrejöttét, korszerűségét tekintve Európában Svájc, Németország után elfoglalt előkelő helyet a "szükségnek" és néhány lelkes szakember "ügybuzgalmának" köszönheti.

A 19. század második felében a magyar gazdaság fejlődését az Ausztria és Magyarország közötti vámhatár eltörlése (1850), a kiegyezés (1867) és a céhrendszer megszüntetése (1872) tette lehetővé.

A magyar mezőgazdaság, de különösen az ipar termékei a magas termelési költségek miatt az Osztrák-Magyar Monarchia határain túl nem voltak exportképesek. Ugyanakkor az 1867. év után szinte megkétszereződő városi lakosság élelmiszerellátása veszélybe került. A "szükség" a mezőgazdaság mielőbbi fejlesztését vonta maga után.

Az agrárpolitika a nagybirtok-rendszer fenntartása mellett célul tűzte ki a termőterület és az állatlétszám mérsékelését, a termésátlagok és így a termelés jelentős növelését. Ezért előtérbe került a talajjavítás, a természetes és műtrágya-, a takarmány-félék fokozottabb felhasználása, az állatok és növények fajtajellegének, minőségének javítása, az állat- és növényegészségvédelem stb. Ezek eredményeként jön létre a később híressé váló kalocsai, szegedi paprika-, makói hagyma-körzet, a Budapest környéki bolgárkertészet stb.

A nagybirtokosok a földbérleti díjból részben cukorgyárakat, malmokat, szeszgyárakat létesítenek.

A külföldi, főként osztrák szakembereket fokozatosan felváltják a gazdasági felsőbb tanintézetekben (Keszthely, Magyaróvár, Debrecen), a

tudományegyetemeken (Pest, Kolozsvár) és a József Ipartanodában (később Műegyetemen) végzett gazdaszok, mérnökök, tanárok.

A hazai szakemberekre nagy hatással vannak a németországi tudományos és technikai eredmények. Ezért tanulmányaik közben vagy végén szívesen töltenek több-kevesebb időt neves kutatók pl. Baeyer, Bunsen, Wislicenius stb. laboratóriumában. Hazatérve tapasztalataikat nagy kedvvel alkalmazták vagy fejlesztették tovább.

A gazdaság fejlesztése és az egyre szaporodó, minden területre kiterjedt hamisítások leleplezése szükségessé tette a mezőgazdasági, ipari nyersanyagok, késztermékek jellemzőinek megismerését. Megnőtt a mikroszkópos és kémiai vizsgálatok iránti igény.

A fenti igényeket más országokhoz hasonlóan kezdetben gyógyszerészek, reáliskolai, egyetemi kémiatanárok igyekeztek kielégíteni. Ezeknek a szakembereknek az "ügybuzgalma" nem ismert határt. A napi oktatói munkát befejezve, szabadidejüket feláldozva, sokszor minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül, szerény felételek mellett bámulatos eredményekhez és következtetésekhez jutottak.

Az igények rohamos növekedésével azonban már szükségessé vált az intézményeken belül – rendszerint az oktatói munka megtartása mellett – a tanárok ilyen jellegű tevékenységének szervezeti elhatárolása. Ezért a tanárok vegykísérleti, illetve vegyvizsgáló laboratóriumok felállítását javasolják. A mezőgazdasági- és iparkamarák az elképzeléseket támogatták, mert a számítások szerint egy ilyen laboratórium a befolyt vizsgálati díjából nyereségesen fenntartható. A létesítéshez a vallás- és közoktatásügyi, illetve a földművelés-, ipar-, kereskedelemügyi miniszter jóváhagyására volt szükség.

A vegykísérleti állomások fontosságát először gróf Bethlen András miniszter ismerte fel, de az országos hálózat csak Darányi Ignác minisztersége idején épült ki.

A hatósági élelmiszer-ellenőrzés intézményesítését végül is az 1893. évi 33. törvénycikk gyorsította meg, amely szerint a tápszerek szakszerű ellenőrzéséhez kémiai intézetekre van szükség.

Az 1890-es évek elején a vizsgált termékeknek a 22 %-áról derült ki, hogy hamisították. A hamisítások elleni hatékony küzdelmet azonban nehezítette a korszerű jogszabályok, valamint a korszerű köz- és szakigazgatás hiánya. A közegészségügyről szóló 1876. évi 14. törvénycikk csak a romlott, az egészségre káros anyagokat tartalmazó termékekről intézkedett. Az újkori hamisítók Balló Mátyás, a főváros vegyésze szerint "megokult, öntudatos, mondhatnám tanult hamisítók, akiknek az a feladatuk,

hogy a táplálószeret ésszerűen hamisítsák, azaz olyformán, hogy a hamisított élelmiszer az egészségnek közvetlenül ne ártson".

A hatósági élelmiszer-ellenőrzés 1894-ig

A 19. század elején kialakult a kémia egy tudományágnak nem tekinthető része a mezőgazdasági kémia. Ez 'Sigmond Elek megfogalmazása szerint többek között azt vizsgálja, hogyan hat pl. a trágyaösszetétel a növények, a takarmány-összetétel az állatok fajtajellegére, minőségére illetve a növények és állatok jellemzői miként befolyásolják az élelmiszerek tulajdonságait.

A debreceni, keszthelyi, magyaróvári felsőbb gazdasági tanintézet, később gazdasági akadémia vegytani tanszékén ilyen jellegű kutató munka folyt. Debrecenben 1869-ben Vedrődi Viktor, magyaróváron 1873-ban Ulbricht Richard gazdasági akadémiai tanár szervezte meg a vegykísérleti állomást. Ők a kutató-oktató munka mellett már korábban is vállaltak rendszeresen magánfelek, később a törvényhatóságok felkérésére különféle vizsgálatokat. Mint a tanintézet tanárai és az állomás vezetői a tanszék berendezéseit, felszerelését stb. használva, díj ellenében egymaguk végezték a vizsgálatokat, adtak szakvéleményt, szaktanácsot. A magyaróvári állomás vezetését 1884-ben Kosutány Tamás vette át.

A városi törvényhatóságok – különösen a közegészségügyi törvény hatályba lépése után – fontos feladatnak tekintették a tápszerek, mai nyelven az élelmiszerek ellenőrzését: romlottak-e, tartalmaznak-e egészségre ártalmas anyagokat.

Pesten ilyen jellegű vizsgálatokat szerény díj ellenében már korábban is végzett Molnár János, a Rókus Kórház gyógyszerésze, 1867-től a város vegyésze. A városegyesítés után, 1874-től a főváros vegyésze Balló Mátyás vegytanár lett. Ő a IV. kerületi főreáliskolában rendezte be "hivatalát". Az oktatómunka befejezése után, szabadidejét feláldozva tíz év alatt egymaga közel négyezer mintát vizsgált meg. A hivatal 1884-től Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Tápszervizsgáló Intézete elnevezéssel folytatta működését. A tevékenység jellege fokozatosan megváltozik, egyre több egészségre nem ártalmas, de a fogyasztók anyagi érdekeit sértő tej-, vaj-, liszt-, szeszesital-hamisítást bizonyító vizsgálatot kell végezni. Segédvegyészek alkalmazásával 1890-ben már 2000 mintát vizsgálnak meg, amelyeket többnyire a kerületi előljárók, vásárfelügyelők küldenek be.

A földművelés-, az ipar- és a kereskedelemügyi miniszter intézkedésére 1881-ben a m.kir. Állatorvosi Tanintézet telepén két asszisztens és egy szolgálka alkalmazásával, Liebermann Leó a tanintézet kémiatanárának vezetésével borvizsgáló állomás kezdte meg működését. Az intézmény később önállósul,

többször költözik, majd 1892-től Országos m.kir. Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás elnevezéssel folytatja tevékenységét kibővített feladat- és jogkörrel. 1881-ben még csak 229, de 1893-ban évben már több, mint négyezer vizsgálatot végeznek.

Szegeden az 1879. évi árvíz után nagyszabású újjáépítési és városfejlesztési munkák kezdődtek. Ezek sikeres végrehajtására 1884-ben a város törvényhatósága az állami főreáliskolában létrehozta Szeged Város Vegyvizsgáló Hivatalát. A hivatal vezetője, egyben az iskola kémia tanára Csonka Ferenc. A jól felszerelt laboratóriumban ivóvizet, világítógázt, élelmiszereket vizsgált, szakvéleményt, szaktanácsot adott.

Kolozsváron a Ferenc József Tudományegyetem vegytani tanszékén 1889-ben kezdi meg működését Fabinyi Rudolf kémia tanár kezdeményezésére és vezetésével a Vegyvizsgáló Laboratórium. Az ipari, mezőgazdasági termékek pl. építőanyag, ásványolaj, szén, víz, bor vizsgálatában résztvesznek a tanszék tanársegédei, és az egyetemi hallgatók is.

Vegykísérleti állomást létesítenek még 1873-ban Lőcsén, 1874-ben Keszthelyen, 1883-ban Kassán és Pozsonyban az 1894 - 1949 közötti nagy korszakban országosan két budapesti intézmény és a magyaróvári, a keleti ország részben pedig a debreceni állomás válik meghatározóvá.

Az intézmények vezetői az állomás (intézet) vezető vagy igazgató, ill. minisztériumi besorolás esetén még a kísérletügyi fővegyész, igazgató, főigazgató címet is használják.

A szakemberek közül Balló Mátyás kémiai munkásságát, Fabinyi Rudolfnak a szerves kémiai kutatás, Kosutány Tamásnak pedig a növénytermesztési tudomány hazai megalapozását emelhetjük ki. Mindhárman a Magyar Tudományos Akadémia tagjai lettek.

A szakemberek munkásságukról a Magyar Chemiai Folyóiratban (1885), a Kísérletügyi Közleményekben (1898) és a Magyar Chemikusok Lapjában (1910), valamint számos más magyar és külföldi szaklapban, napilapban számolnak be.

Vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások (1894-1945)

Az úgynevezett mezőgazdasági ipari intézményeket, pl. Dohánytermelési Kísérleti Állomás (Debrecen 1887), Szeszkísérleti Állomás (Kassa 1900, Gödöllő 1908), Tejkísérleti Állomás (Magyaróvár 1903), Gabona- és Lisztkísérleti Állomás (Budapest 1928) egy-egy szakterület fejlesztésére hozzák létre.

A kolozsvári (dr. Fabinyi Rudolf), pozsonyi (dr. Schwicker Alfréd) m. kir. vagy állami vegykísérleti, néha vegyvizsgáló állomás a hatóságok, magánfelek kérésére vizsgálja a kereskedelemben forgalmazott mezőgazdasági, ipari termékeket. A fiumei Állami Vegykísérleti Állomás (dr. Könyöki Alajos) a nagy tételekben exportált vagy importált termékeket (bor, cukor, műtrágya stb.) vizsgálja.

A debreceni (dr. Vedrődi Viktor), kassai (Stollár Gyula), keszthelyi (Ferstl János) és magyaróvári (dr. Kosutány Tamás) m. kir. mg. vegykísérleti állomás a székhely szerinti gazdasági tanintézet alárendeltségében működik. A függőség (a tanintézet kutatási feladataihoz kapcsolódó vizsgálatokat végeznek, annak laboratóriumát, felszerelését stb. használják, a jelentéseket a minisztérium felé az igazgatóság útján terjesztik fel és az állomás vezetője egyidejűleg a vegytani tanszék tanára is) fokozatosan, közel egy évtized múltán szűnik meg teljesen. A kapcsolat megszűnése az állomások számára viszonylag kedvező, a tanintézetek azonban sok tudományos, gyakorlati tapasztalattal lesznek szegényebbek. Az 1894-től új működési szabályzat szerint tevékenykedő állomások adott, a földművelésügyi miniszter (a továbbiakban: miniszter) által kijelölt szakterületen végeznek kutatásokat. Ha a főfeladatot nem hátráltatja, akkor a hatóságok, magánfelek stb. részére díj ellenében vállalhatnak kémiai és mikroszkópos vizsgálatokat, adhatnak szakvéleményt, szaktanácsot. Később az illetékes minisztériumok megállapodása alapján közegészségügyi vizsgálatokat is végezhetnek, szakvéleményt viszont csak a tisztiorvos adhat.

Az Országos m. kir. Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (dr. Liebermann Leó) a kutatás és a hatóságok, magánfelek részére végzett vizsgálatok mellett a kormány, a minisztérium véleményező, esetenként javaslattevő intézménye.

Sok szakember "véteknek" tartja ennyi intézmény fenntartását. Az intézmények jövője (megszüntetés vagy újabbak létesítése) főként az alábbi kérdésekre adott válaszoktól függ

- az állomások feladata a kutatás (ezen belül elméleti, ill. gyakorlati) vagy az ellenőrzés legyen-e,
- az állomásokat a vármegye székhelyén vagy a tájkozterek központjába telepítsék-e.

Darányi Ignác – felismerve az alkalmazott természettudományok és az ellenőrzés jelentőségét – minisztersége (1895-1903 és 1906-1910) idején nagy határozottsággal szervezi az új, és fejleszti a régi állomásokat.

1896-ban hatályba lép a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1896. évi 46. törvénycikk (a

továbbiakban: tv.). A tv. hatálya kiterjed az itthon előállított vagy külföldről beszállított vetőmagvak, takarmány- és trágyafélék mellett az élelmiszerekre is. A tv. kimondja, hogy a termékek közforgalmának az ellenőrzése (szemle), minták vétele az elsőfokú hatóságok (fővárosi kerületi előljárók, rendőrkapitányok és főszolgabírák), ill. a törvényhatóságok tanácsa által megbízott tisztviselők pl. hatósági orvos, állatorvos, vegyész joga, feladata. Az ítélelhozatal alapja a miniszter által kijelölt vegyvizsgáló állomás vizsgálata, szakvéleménye.

A végrehajtásra kiadott 38.286/1896. FM. rendelet (a továbbiakban: vhr.) szerint a tv. célja a mezőgazdasági termelés, a kereskedelem és a fogyasztó közönség érdekeinek együttes védelme. A vhr. a tv.-t részletezi, értelmezi. Emellett szabályozza a termékek forgalmának feltételeit, az illetékes hatóságok, vizsgáló állomások jogait, kötelezettségeit, az ellenőrzés, a mintavétel, a vizsgálatok stb. feltételeit, rendjét, módját, a mintavételi jegyzőkönyv, a szakvélemény alaki, tartalmi követelményeit.

Az évtizedek során egyre több élelmiszer kerül a tv. hatálya alá. Az egyes élelmiszerek pl. húskészítmények, tej, liszt, paprika előállítását, forgalmát és részben minőségét külön-külön rendelet szabályozza. Többkevesebb sikerrel megkísérlik az egyes élelmiszerek rendszerezését, elnevezésüknek megfelelő tartalmi meghatározásukat. Ezeket a gazdasági helyzet, az újabb tudományos ismeretek, a tapasztalat függvényében gyakran módosítják. A rendeletek előkészítését az állomások sokszor évekig tartó célvizsgálatokkal és javaslatokkal segítik.

Vitás esetekben a szakvéleményeket – a jogi szempontok mellőzésével – az Állandó Felülbírálótanács bírálja felül és ad ki végleges szakvéleményt.

1886-ban megállapítják az állomások működési körzeteit. Az intézmények tevékenységének irányítására, koordinálására a miniszter 1897-ben létrehozza a Mezőgazdasági Kísérletügyi Központi Bizottságot. A bizottság tehet javaslatot új állomások létesítésére, a régiek fejlesztésére is.

Miniszteri rendelet (1898) határozza meg a hatóságok, szaktestületek, magánosok által létesíteni kívánt vegyvizsgáló és mikroszkópos laboratóriumok személyi, tárgyi, ügyviteli stb. feltételeit, amelyeknek a meglétét a közigazgatási hatóságoknak kell igazolni. Magán vegyvizsgáló állomást tart fenn pl. dr. Szilágyi Gyula műegyetemi tanár Budapesten, Skoff Ferenc nyugdíjas tanár Pécsen.

A Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Tápszervizsgáló Intézet 1898-tól Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (dr. Balló Mátyás) elnevezéssel folytatja tevékenységét. Az új működési szabályzata szerint feladata a főváros területéről a törvényhatóságok által beküldött élelmiszerek, fogyasztási cikkek stb. kémiai, közegészségügyi

vizsgálata, szakvélemény és szaktanács adása. A főváros tanácsa esetenként különleges feladatokkal is megbízza pl. a főváros közvilágításának felmérésével. Munkásságuk bemutatását a párizsi Világkiállítás (1900) aranyéremmel díjazta.

A Szeged Város Vegyvizsgáló Hivatalának elnevezése 1901-től Szeged Törvényhatósági Nyilvános jogú Vegyvizsgáló Laboratóriuma (Csonka Ferenc). A Kassai mg. Vegykísérleti és Szesz-kísérleti Állomás Zalka Zsigmond gazdasági tanintézeti vegytantanár vezetésével 1901-től közös igazgatás alá kerül. 1907-ben a mg. Vegykísérleti Állomás (dr. Nyiredy Jenő) önállósul. A Délmagyarországi Természettudományi Társulat Nyilvános jogú Vegyvizsgáló Állomása 1905-ben Temesváron kezdi meg működését.

Az állomások felügyeletét 1905-től a minisztérium Kísérletügyi Osztálya látja el. A mintavétel, vizsgálat, szakvéleményezés, ügyvitel stb. egyöntetűségének biztosítására az állomás vezetői 1908-tól évente értekezletet tartanak.

A tv. végrehajtásával kapcsolatos minisztériumi tapasztalatok kedvezőtlenek: a hatóságok rendszertelenül, kevés szemlét tartanak, kevés mintát vesznek, a mintavétel sokszor szakszerűtlen. Ezért a miniszter 1909-ben rendeletileg írja elő, hogy az állomások szakemberei a vármegye első tisztviselőjének megbízása alapján a hatóságok jelenlétében a vhr. feltételei, a rendelet irányelvei (hely, időmegoszlás, gyakoriság stb.) szerint szemlét tartsanak, mintát vegyenek. A rendelet kiegészítése szerint a hamisítás megállapítására orvosok, állatorvosok nem jogosultak.

A szaktisztviselők (vegyészek) száma, beleértve az állomásvezetőket is 1910-ben: Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (dr. Kosutány Tamás) 23, Kassa, Magyaróvár (dr. Nuricsán József) 5-5, Kolozsvár 4, Debrecen (dr. Széll László) 3, Fiume, Keszthely (dr. Windisch Rihárd), Pozsony 1-1 fő.

A nyolc állomás 1906-ban összesen alig több, mint 7 000, 1910-ben már közel 18 000 (a Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet ezen felül 1909-ben kb. 11 000) mintát vizsgál meg. A kiadott szakvélemények száma 1906-ban 800, 1910-ben 5 000.

A minták felét a hatóságok, 40 %-át a gazdák, 10 %-át a gyárosok, kereskedők küldik be. A minták 40 %-a trágyaféle, 20 %-a tej, 8 %-a bor, 4-4 %-a szeszecital, takarmány, víz. Leggyakoribb a tej- és paprikahamisítás.

A Magyar Vegyészek Első Kongresszusa (1910) a minisztériumnak és a városi hatóságoknak megküldött határozatában leszögezi: a hamisítatlanság ellenőrzése állami feladat, a tv. hatályát minden élelmiszerre, élvezeti és egyéb fogyasztási cikkekre ki kell terjeszteni, növelni kell a korszerűen

felszerelt, képzett szakembereket foglalkoztató vegyvizsgáló állomások számát.

Az állomások tevékenységével kapcsolatos minisztériumi tapasztalatok is kedvezőtlenek: a hamisítatlansági vizsgálatok lassan kiszorítják a kutatásokat. Ezért a miniszter 1910-ben a törvényhatóságokat vegyvizsgáló állomások létesítésére ösztönzi. Ebben az időben míg a nyugat-európai országokban a hasonló jellegű intézményeket érdekvédelmi szervek tartják fenn, nálunk a vegykísérleti állomások összes terhét az állam viseli. Nehezíti a helyzetet rövidesen, hogy az anyagi nehézségek miatt a th. vegyvizsgáló állomásokat is támogatni, ill. államosítani kell.

1910-ben a szabadkai, 1912-ben Szakács Ödön ref. főgimnáziumi tanár kezdeményezésére a kecskeméti (Bíró Gusztáv), Német Jakab Vilmos főreáliskolai tanár kezdeményezésére a soproni (Német J. Vilmos), a város tanácsa határozata alapján a székesfehérvári (dr. Tunner Károly) th. vegyvizsgáló állomás kezdi meg működését.

1913-ban Aradon, Nagyváradon, Szatmárnémetiben, Újvidéken városi, Szentesen a Csongrád megyei, 1914-ben a városi igények (gáz- és vízvizsgálatok) kielégítésére Miskolcon (dr. Köllner Gábor), a magyaróvári állomás vezetőjének Faltin Adolfnak a javaslatára Győrben (Bíró Gusztáv) létesítenek th. vegyvizsgáló állomást.

A hatékonyabb munka érdekében a Mezőgazdasági Kísérletügyi Központi Bizottság 1914-től Mezőgazdasági Kísérletügyi Tanácsként folytatja munkáját.

Részben a főváros felé irányuló hamisított élelmiszerek kiszűrésére az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás felügyelete alatt vegyészi kirendeltséget létesítenek Újpesten (1916), Budafokon, Erzsébetfalván és Zólyomban (1918).

Az egyöntetűség biztosítása érdekében az összes th. vegyvizsgáló állomást dr. Fabinyi Rudolf szakfelügyelete alá helyezik.

A paprikakereskedők kezdeményezésére 1917-ben megszervezik a kalocsai Paprikakísérleti és Vegyvizsgáló Állomást (dr. Adorján József).

Az állomások a katonai behívások miatt csökkenő létszámmal az anyagi lehetőségek hiányában romló állagú épületekben, elavult berendezésekkel, eszközökkel dolgoznak. A rohamosan emelkedő árak hatására megnő az élelmiszer-hamisítások száma. A katonaság élelmiszer- és takarmányvizsgálatai elsőséget élveznek. A felemelt vizsgálati díjak az ipar, kereskedelem részéről gyanúsítgatásokra adnak okot.

Ideiglenesen az állomások neve elől a "kir." jelzőt elhagyják.

1921-ben államosítják a miskolci és szegedi th. vegyvizsgáló állomást, az újpesti vegyészeti kirendeltség pedig önálló vegykísérleti állomásként folytatja tevékenységét.

A trianoni békeszerződés szerinti országhatárokon belül 1921-től az alábbi állomások működnek:

- Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (dr. Schwicker Alfréd),
- Mg. Vegykísérleti Állomás Debrecen (Faltin Adolf), Keszthely (dr. Adorján József), Magyaróvár (Floderer Sándor), Miskolc (dr. Giell Kálmán), Szeged (Tóth Ede),
- Vegykísérleti Állomás Újpest (Wolf Ottó),
- Paprikakísérleti és Vegyvizsgáló Állomás Kalocsa (Obermayer Ernő),
- Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (Rőzsényi Iván),
- Th. vegyvizsgáló állomás: Győr (Bíró Gusztáv), Kecskemét (Szakács Ödön), Sopron (Német J. Vilmos), Székesfehérvár (dr. Trambics János).

A miniszter 1922-ben paprika-rendeletet, 1923-ban utasítást és szabályzatot ad ki. A paprika-minősítést a Gyógy- és Ipari Növény Forgalmi Iroda közreműködésével a körzetektől függően az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás, a kalocsai Paprikakísérleti Állomás, a szegedi Mg. Vegykísérleti Állomás végzi.

A tájörzet mezőgazdaságának hatékonyabb fejlesztésére a szegedi gazdasági egyesület kezdeményezésére 1924-ben megszervezik az Alföldi Mezőgazdasági Intézetet (igazgató Havass Géza). A négy önálló egységből egy a szegedi Mg. Vegykísérleti Állomás (dr. Fodor Kálmán) Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti Állomás elnevezéssel.

A keszthelyi Mg. Vegykísérleti Állomás 1925-től pécsi Mg. Vegykísérleti Állomás (Kiss Lajos) elnevezéssel folytatja működését.

Ebben az évben az ország 15 állomása 66500 (ebből az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás 8000, a Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet 25 szaktisztviselője 15500) mintát vizsgál meg.

Az állomások működőképességének biztosítására Országos Kísérleti Alapot hoznak létre.

A mérsékelt gazdasági fellendülés lehetővé teszi az állomások fejlesztését, korszerűsítését.

Közel húsz évi előkészület után Floderer Sándor kezdeményezésére 1930-ban megkezdte tevékenységét a talajvizsgáló laboratóriummal is rendelkező szombathelyi Th. Vegyvizsgáló Állomás.

Talajvizsgáló laboratóriumot létesítenek 1925-1929 között a debreceni, miskolci mg. vegykísérleti, a soproni th. vegyvizsgáló (Horváth Ferenc), valamint a pécsi mg. vegykísérleti állomáson. Feladatuk:

- szabadföldi (szikes, rét, legelő) talajjavítási, műtrágyázási és termesztési kísérletek végzése,
- talaj-, talajjavítószer-, öntözővíz-vizsgálatok talajtérkép készítéséhez, talajjavítási, trágyázási, termelési szaktanácsadáshoz, vitás vagy peres ügyekhez,
- talajvizsgálati módszerek tanulmányozása, kidolgozása.

Szegeden e feladatokat az Alföldi Mezőgazdasági Intézet keretében működő Talajtani és Agrochemiai Kísérleti Állomás látja el. Az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomáson, a magyaróvári Mg. Vegykísérleti Állomáson már korábban is működik ilyen laboratórium.

A kalocsai Paprikakísérleti és Vegyvizsgáló Állomás elnevezése 1931-től Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti Állomás, a magyaróvári Mg. Vegykísérleti Állomásé 1933-1936 között Mg. Vegykísérleti és Tejkísérleti Állomás (dr. Trambics János).

A tiszavidéki búzát termelők központjában Békéscsabán 1932-ben Mg. Vegykísérleti Állomást (dr. Remenár Géza) létesítenek, amely már talajvizsgáló, valamint gabona- és lisztkísérleti laboratóriummal is rendelkezik.

Gabona- és lisztkísérleti laboratórium létesül 1934-1935 között a Debreceni (dr. Varga István), Miskolci, Pécsi Mg. Vegykísérleti, a Szegedi Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti (Szanyi István) Állomáson.

Az egységes működés érdekében felügyeletüket ideiglenesen az Országos Gabona- és Lisztkísérleti Állomás (1940-től Intézet) látja el. Feladatuk:

- különböző tényezőknek (talajjavítószer, időjárás, növényi betegségek stb.) a már termesztett vagy új kenyérgabona fajtákra gyakorolt hatásának a vizsgálata,
- az őrlési módszerek, lisztjavítószer stb. lisztek süthetőségére gyakorolt hatásának vizsgálata, a rosszul süthető lisztek felhasználására módszer kidolgozása,
- búza- és lisztminősítő eljárások tanulmányozása, kidolgozása,

- hatóságok, testületek, magánfelek részére vizsgálatok végzése, szakvélemény adása működési körzettől függetlenül,
- közérdekű vagy -hasznú eredmények közreadása.

Az élelmiszer-vizsgálatok egységesítése, az esetenként előforduló áltudományos nézetek kizárása érdekében 1934-ben vizsgálati Módszergyűjteményt adnak ki.

Az 1936. évi fűszerpaprika rendelet, utasítás és szabályzat szerint minősítésre körzetenként az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (dr. Zöhls Artur), a Kalocsai és Szegedi Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti Állomás illetékes. Ezek, valamint a Békéscsabai, Debreceni, Miskolci és Pécsi Mg. Vegykísérleti Állomás fűszerpaprikával kapcsolatos feladatai

- a kalocsai, ill. szegedvidéki paprikatermelés fejlesztésében és irányításában közreműködés,
- a paprikafeldolgozás (szárítás, kikészítés, őrlés, raktározás) javításával kapcsolatos kísérletek és tanulmányok végrehajtása,
- étkezési- és fűszerpaprikák laboratóriumi vizsgálata,
- paprikaminősítés,
- minősített paprikakészletek egyenlősítésének (egalizálás) és kisebb csomagokba osztásának ellenőrzése, e csomagok zárolása,
- a paprikaforgalom figyelemmel kísérése,
- a majoránna fűszer csomagolási burkolatának ellenőrzőjeggyel való ellátása.

Az állomások felügyeletét 1937-től a minisztérium Szakoktatási és Kísérletügyi Főosztály Kísérletügyi Osztálya látja el.

1938-ban működését megkezdi a kaposvári Vegyvizsgáló Állomás (Tompos Albert), újra kezdi a kassai Mg. Vegykísérleti Állomás. Államosítják a Székesfehérvári Th. Vegyvizsgáló Állomást (dr. Bernard Ernő).

A második világháború kitörését (1939) követő áremelések hatására ismét rendkívüli mértékben megszaporodnak az élelmiszer-hamisítások.

1940-ben megszünteti működését a Győri Th. Vegyvizsgáló Állomás. Kolozsváron, Nagyváradon, Szatmárnémetiben Mg. Vegykísérleti, Marosvásárhelyen Mg. Vegykísérleti és Tejkísérleti állomást szerveznek. A minisztérium a szakemberhiány enyhítésére, a kísérletügyi vegyész pálya vonzóvá tételére kísérletügyi ösztöndíjat, tanulmányi segélyt rendszeresít. A

számos változás miatt összeállítják, pontosítják és kiadják az mg. vegykísérleti, valamint a th. vegyvizsgáló állomások általános és különleges feladatainak jegyzékét.

1941-ben a magyaróvári Mg. Vegykísérleti Állomás változatlan székhellyel (Mosonmagyaróvár) mint győri Mg. Vegykísérleti Állomás (Szonntag Jenő) folytatja tevékenységét. A szegedi Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti Állomás kirendeltségeként kezdi meg működését a szabadkai, újvidéki állomás és a horgosi paprikaminősítő laboratórium.

1942-ben tizennégy mg. vegykísérleti és öt th. vegyvizsgáló állomás összesen 58500 (ebből az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás 6700, a Budapest Székesfőváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet 8400) mintát vizsgál meg. Ezen belül a hatóságok által beküldött minták száma 12500.

A visszakerült Felvidék, Erdély és Délvidék állomásait a társállomások látják el szakemberekkel, felszereléssel, eszközökkel. A szervezésért a miniszter elismerését fejezi ki Grenczer (később Gerencséry) Bélának, Obermayer Ernőnek, Szanyi Istvánnak és Rigler Józsefnek.

A második világháború után új köz- és szakigazgatási szervek, intézmények jönnek létre:

1948: Földművelésügyi Minisztérium,

1949: Élelmezéstudományi (1954-től Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi) Intézet, vállalati, üzemi minőségellenőrző osztályok (MEO), csoportok (MECS),

1950: Élelmezési (1952-től Élelmiszeripari, 1957-től Élelmezésügyi, 1967-től Mezőgazdasági és Élelmezésügyi) Minisztérium, megyei, városi, községi tanácsok és szakigazgatási szervek, Magyar Szabványügyi Intézet (1951-től Hivatal).

A mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés fokozatosan szétválik, igazgatóságok, egyesülések, trösztök, országos vállalatok stb. alakulnak.

1949-1969 között tíz kutatóintézet, köztük a Központi Élelmiszeripari Kutató Intézet (1959) és kilenc iparági kutató laboratórium kezdi meg tevékenységét.

A hatósági élelmiszer-ellenőrző intézmények szakemberei bekapcsolódnak a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (1948), a Természettudományi Társulat (1958-től Tudományos

Ismeretterjesztő Társulat), a Magyar Agrártudományi Egyesület (1951) munkájába.

Megjelenik az Élelmezési Ipar (1947) és a megyei (fővárosi) minőségvizsgáló intézetek szaklapja az Élelmiszervizsgáló Intézet Közlemények (1955).

Vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások (1945-1949)

A harcok megszűnése után – szinte azonnal – megkezdődik az állomások helyreállítása, ill. szükséglakásokba költöztetése. A hiányzó berendezéseket, felszereléseket a társ- és más intézmények adják. A munkákat azonban sokszor akadályozza az áram-, gáz-, víz-szolgáltatás hiánya vagy korlátozása.

A Duna-hidak felrobbantása miatt a Budapest Főváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet Budán kirendeltséget létesít.

Az állomások főként vizet, kisebb mértékben élelmiszereket vizsgálnak részben a szovjet hadsereg, részben a hatóságok és a lakosság részére. Az élelmiszerhiány miatt a hamisítások elszaporodnak.

A szakembereknek a múltjukról (háborús bűnök, párttagság, külföldre távozás stb.) számot kell adni és csak az ún. igazoló bizottság véleménye alapján tehetnek esküt, folytathatják munkájukat.

Az állomások tevékenységüket változatlanul a közegészségügyről szóló 1876. évi 14. és a hamisítások tilalmazásáról szóló 1895. évi 46. törvénycikk alapján végzik. Az egyes élelmiszerek előállítását és forgalmát miniszteri rendelet szabályozza.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés felhatalmazására a kormány intézkedik: a mezőgazdasági (a továbbiakban: mg.) vegykísérleti és a törvényhatósági (a továbbiakban: th.) vegyvizsgáló állomások szakemberei – a közigazgatási hatóságok távollétében, azok jogainak csorbítása nélkül – ellenőrzést (szemlét) tarthatnak, mintát vehetnek. Hasonló jogosítványt kap 1946-ban a Tejtermékek Ellenőrző Állomása (TEA), amely márkázási és általában exportminősítéssel kapcsolatos feladatokat lát el.

Ha a termékek a vizsgálatok alapján hamisítatlannak bizonyulnak, a minták árát meg kell téríteni.

A földművelésügyi miniszter (a továbbiakban: miniszter) 1945. augusztus 29-i rendelete az alábbi állomások működési területét (körzetét) szabályozza (zárójelben az állomás vezetője):

- Országos Kémiai (Chemiai) Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (dr. Gerencséry Béla),

- Mg. Vegykísérleti Állomások
Békéscsaba (Horváth István), Debrecen (dr.Varga István), Győr (Szonntag Jenő), Miskolc (Klimm Nándor), Pécs (dr.Szabó Endre), Székesfehérvár (dr. Bernard Ernő),
- Mg. Vegykísérleti és Paprikakísérleti Állomások
Kalocsa (dr. Bujk Gábor), Szeged (dr. Benedek László)
- Budapest Főváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (dr. Hungár Béla),
- Th. Vegyvizsgáló Állomások
Kaposvár (Tompos Albert), Kecskemét (Szarka Béla), Sopron (dr. Érdi Henrik), Szombathely (Dedinszky Géza).

Dr. Benedek Lászlót, a szegedi állomás vezetőjét megbízzák az Országos Kémiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás vezetésével, ill. átszervezésével.

A minisztérium 1949. január 1-től megszünteti a békéscsabai, debreceni, győri (mosonmagyaróvári), kalocsai, kaposvári, miskolci állomás talajvizsgáló osztályát. A feladatokat, berendezéseket, felszereléseket és részben a szakembereket átadják a Talajjavító Nemzeti Vállalatnak.

Megszűnik az Országos Kémiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás, létrehozzák az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézetet, valamint ennek vidéki részlegeit pl. kalocsai és szegedi paprikaminősítő osztályt. A kalocsai és szegedi állomást átszervezik.

Megyei (városi) minőségvizsgáló intézetek (1950-1969)

A 12/1950. (I. 10) MT. rendelet Budapest Főváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet (dr. Lindner Elek) kivételével megszünteti a mg. vegykísérleti és a th. vegyvizsgáló állomásokat, helyettük létrehozza az alábbi intézeteket (zárójelben az időszak intézetvezetői):

- Megyei Minőségvizsgáló Intézet
- Békéscsaba (Horváth István, dr. Hidvégi Imréné),
 - Debrecen (dr. Lutter Béla, dr. Kaskötő Zoltán),
 - Győr (dr. Révay Zoltán),
 - Kalocsa (dr. Bujk Gábor),
 - Kaposvár (Tompos Albert, Juhász Árpád),
 - Kecskemét (Szarka Béla, dr. Bujk Gábor, dr. Horváth György),
 - Miskolc (Mauchs Elemérné dr. Károly Erzsébet, Kismarton Károly),
 - Pécs (dr. Szabó Endre, dr. Kacs Kovics Miklós),
 - Székesfehérvár (dr. Vass Péter, Árvai Sándor),

- Szombathely (Dedinszky Géza, Raskovits János, Ács Pál).
Városi Minőségvizsgáló Intézet
- Szeged (dr. Sarudi Imre, dr. Selmecsi György).

A minisztérium az intézetek általános feladatává teszi a minőségi hibák és okainak feltárását részben a visszaélések megakadályozására, részben ezek megszüntetésére, valamint szaktanácsadás révén az üzemek gazdaságos termelésének segítségét.

Megkezdi működését a MERT Minőségellenőrző Rt., amelynek a feladata a külföldre menő, egyes kötelező vizsgálatra kijelölt termékek, így az élelmiszerek minőségellenőrzése. Ezen belül annak megállapítása, hogy a termék a külkereskedelmi szerződésben előírt minőségnek megfelel-e, ill. exportra, kiállítási vásári célra alkalmas-e.

A 254.500/1951. (Bgy. és Élip. É. 33.) Élm. rendelet szabályozza az élelmiszeripari üzemek közegészségügyi és tisztasági rendjét. Melléklete tartalmazza az alapvető élelmezés-egészségügyi rendszabályokat.

Az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet több tízezer analitikai vizsgálat alapján összeállítja és kiadja a Tápanyagtáblázat c. gyűjteményt. A minőségvizsgáló intézetek ezeket az adatokat használják a különféle anyagnorma számításoknál.

A 120.770/1952. (Élip. É. 7.) Élip. M. utasítás kijelöli az intézetek működési területét és meghatározza feladataikat:

- élelmiszeripari üzemek ellenőrzése (termelés, laboratóriumok), mintavétel, zárolás (a zárolt készletek sorsáról a minisztérium az intézet javaslata, esetleg a fővárosi intézet véleménye, a fővárosi intézet vizsgálata esetén pedig a debreceni intézet ellenminta vizsgálati eredménye alapján dönt),
- export élelmiszerek ellenőrzése, export-bizonylat kiadása,
- élelmiszer-hamisítási vizsgálatok,
- iparon belüli minőségi vitáknál döntő vizsgálatok végzése; fellebbezés esetén a fent említett intézetek végzik a döntő vizsgálatot,
- élelmiszeripari vállalatok felkérésére vizsgálatok végzése (csak olyan mértékben, hogy az intézet munkáját ne hátráltassa),
- magánminták vizsgálata (rendszeres, ismétlődő vizsgálatok végzéséhez minisztériumi engedély kell),
- élelmiszeripari vállalatok higiéniai ellenőrzése (az intézetek és a közegészségügyi-járványügyi hatóságok kapcsolatát külön jogszabály szabályozza).

Az intézetek felett a főfelügyeletet a székhely szerint illetékes megye, ill. város tanácsa vb. elnöke, a szakfelügyeletet pedig az élelmiszer-ellátásért felelős minisztérium, ill. miniszter (a továbbiakban: miniszter) gyakorolja.

A vegykísérleti és vegyvizsgáló állomások szakembereit a belügyminiszter a földművelésügyi és a pénzügyminiszter egyetértésével alkalmazza.

1952: Megszervezik a megyei (fővárosi) kereskedelmi felügyelősegeket (ÉKF), a Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézetet (KERMI), az Országos Borminősítő Állomást (OBI).

A kereskedelmi felügyelőségek az üzletekben stb. ellenőrzik azok állapotát, felszereltségét, az áruk, így az élelmiszerek beszerzésére, kezelésére, tárolására, szállítására, kiszolgáltatására, minőségére, a fogyasztók anyagi érdekeinek védelmére stb. vonatkozó rendelkezések betartását. Szükség esetén mintát vesznek (a laboratóriumi vizsgálatokra többnyire a minőségvizsgáló intézeteket kéri fel), intézkednek, szankcionálnak, ill. szankciót kezdeményeznek.

A KERMI az 1883-ban létesített Technológiai Iparmúzeum, ill. az 1949-ben szervezett Ipari Minőségellenőrző Intézet (IMEI) jogutódja. Feladata országosan többek között az üzletekben stb. az áruk (1949-től az élelmiszerek is) kezelésére, tárolására, szállítására, minőségére vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése, mintavétel, helyszíni és/vagy laboratóriumi vizsgálatok végzése, intézkedések, szankciók kezdeményezése. Tájékoztatják a felügyeleti hatóságokat és a lakosságot az áruk minőségének alakulásáról. Elvégzik továbbá az új termékek forgalomba hozatal előtti és az importárúk vizsgálatát.

A borok előállítására és forgalmára vonatkozó rendelkezések megtartásának ellenőrzése elsősorban az OBI feladata, de meghatározott feltételek mellett ellenőrzést, ill. vizsgálatokat végezhetnek a minőségvizsgáló intézetek, FŐVEGY, ÉKF, KERMI és a pénzügyőrség is.

1953: Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálatot (HÁESZ), közegészségügyi-járványügyi állomásokat (KÖJÁL és ÁKJF) szerveznek, törvényerejű rendelet jelenik meg az ipari termékek minőségének védelméről, miniszteri rendelet szabályozza egyes élelmiszerek pl. tejtermékek, kakaó, csokoládé, fagylalt előállítását, forgalmazását.

A húsipari vállalatoknál, vágóhidakon működő HÁESZ kirendeltségek a minisztérium fő- és szakfelügyelete alá tartoznak. Feladatuk többek között a húsvizsgálat (élőállat, hús, húskészítmény), a húsipari technológia, az állategészségügyi, valamint az élelmezés-egészségügyi rendszabályok betartásának az ellenőrzése.

A KÖJÁL keretében működő közegészségügyi-járványügyi felügyelőségek ellenőrzik többek között az előállító és értékesítő helyeken a rájuk és környezetükre, az ott dolgozókra, az áruk, így az élelmiszerek előállítására, értékesítésére, tárolására, szállítására, kezelésére, a vásárlók egészségvédelmére stb. vonatkozó előírások betartását. Szükség esetén mintát vesznek, intézkednek, szankcionálnak, ill. szankciót kezdeményeznek.

Az intézetek az ÁKF-fel, KERMI-vel, HÁESZ-szel, KÖJÁL-lal közös ellenőrzéseket tartanak.

Az élelmiszer-előállító üzemekhez a nyersanyagok dömpingszerűen érkeznek és azonnal felhasználásra kerülnek. Ezért gyors vizsgálati módszerek, eszközök, műszerek hiányában minőségüket nem ellenőrzik, a minőségi hibák a készterméknél is jelentkeznek. A MEO és a MECS nem, vagy csak hiányosan felszerelt laboratóriummal rendelkezik, nemegyszer szakképzetlen vagy gyakorlatlan dolgozókat alkalmaznak. Az intézetek szakemberei ezeknek a rendellenességeknek megszüntetéséhez nyújtanak segítséget.

Az egyes élelmiszerek előállítását és forgalmazását szabályozó rendeleteket fokozatosan felváltják a szabványok, ezek lesznek az intézeti feladatvégzés alapjai.

Az élelmiszer-hamisítók egyre ravaszabb módszereket használnak, a hamisítás leleplezése, bizonyítása sokszor csak bonyolult fizikai, kémiai, biológiai stb. analitikai eljárásokkal lehetséges.

Terjed a papír-, réteg-, oszlop-kromatográfiás, polarográfiás, derivatográfiás stb. eljárások alkalmazása.

A vizsgálati eredmények, a minőség alakulás értékeléséhez matematikai-statisztikai módszereket alkalmaznak.

A KERMI-ben és a fővárosi intézetben ún. minőségmutató-rendszert dolgoznak ki. Ez utóbbi alkalmazását a minisztérium minden minőségvizsgáló intézetnél elrendeli.

Az egységes hatósági eljárás biztosítására rendszeresen intézetvezetői értekezletet tartanak.

Kormányrendelet jelenik meg a szabványosításról, a fűszerpaprika termeléséről, feldolgozásáról, minősítéséről és forgalmáról (1957).

A kalocsai és kecskeméti intézetet Kecskemét székhellyel összevonják.

Az intézet szakemberei rendszeresen résztvesznek a különböző szintű (megyei, járási, városi) népi ellenőrzési bizottságok által szervezett vizsgálatokban.

Hatályba lép az élelmiszerek és italok előállításáról és forgalmáról szóló 1958. évi 27. törvényerejű rendelet (második Élelmiszer-törvény). A tvr. szabályozza az élelmiszer-előállítás, -forgalmazás általános, élelmezés-egészségügyi, minőségi feltételeit, az ellenőrzés rendjét. Az előírások be nem tartása esetén a Büntetőjogi Szabályok Hivatalos Összeállítása (BHÖ) szerint kell szankcionálni.

A tvr. végrehajtására kiadják az 50/1958. (IX.6.) Kormányrendeletet. A rendelkezések közül a teljesség igénye nélkül:

- gyártási engedélyt az illetékes tanács vb. szakigazgatási szerve, különleges esetben, pl. új élelmiszer esetén, az illetékes miniszter adja ki,
- a forgalomtól eltiltott élelmiszer, ital stb. forgalomba hozatal feltételeit (megsemmisítés, átdolgozás, árcsökkentés) 500 Ft-ig az intézet vezetője, ill. az illetékes tanács vb. ezen felül a miniszter rendelheti el,
- az élelmiszerek minőségcsökkenésének mértékét, az ilyen élelmiszer forgalomba hozatalának határidejét az intézetek állapítják meg.

A 3/1959. (IV. 10) Élm. M. rendelet foglalkozik az élelmiszer-forgalom tartalmi meghatározásával, szabályozza, hogy ki és milyen élelmiszert állíthat elő.

A minisztérium Egészségügyi Ellenőrző Szolgálatot szervez pl. konzerv- és a tejiparban.

Megjelenik a szőlő-, gyümölcs- és borgazdálkodásról szóló törvényerejű és a kozmetikai készítmények előállítását és forgalmát szabályozó kormányrendelet.

Az intézetek háztartásvegyipari és kozmetikai cikket bizonyos, a helyi szakigazgatási szervektől függő feltételek mellett ellenőrizhetik, vizsgálhatják, minősíthetik. Ugyanis egyes üzemek a minisztérium felügyelete alatt állnak, ill. Budapest kivételével csak az intézetekben vannak meg a laboratóriumi feltételek.

A fővárosi intézetben megkezdik a főzeléknövények (1959), majd a tej, import halak, liszt stb. (1960) rendszeres radiológiai vizsgálatát.

Megszervezik a megyei (fővárosi) állategészségügyi állomásokat, a megyei (fővárosi) növényvédő állomásokat (1967).

Az eredményesség érdekében az intézetek közös cél-, komplex és utóellenőrzéseket tartanak a tanácsi szakigazgatási szervekkel az állategészségügyi, a közegészségügyi-járványügyi, a növényvédő állomásokkal, a kereskedelmi felügyelőségekkel stb.

A létszám lehetővé, a vizsgálatok szakszerűsége pedig szükségessé tenné, hogy a helyszíni ellenőrzés, mintavétel személyileg elkülönüljön a laboratóriumi vizsgálatoktól.

A műszaki dolgozók 1968-tól 20 % veszélyességi pótlékban részesülnek.

A műszaki tudományos együttműködés keretében az intézetek szakembereinek lehetősége van más — elsősorban az ún. szocialista — országokban a hatósági, üzemi élelmiszer-ellenőrzés tanulmányozására.

Az intézetek 1969-ben 40285 statisztikus mintát vizsgálnak meg, minősítenek.

A Gazdasági Bizottság határozata, a hazai tradíciók és a külföldi tapasztalatok alapján elkészül a minisztérium minőségvédelmi és -fejlesztési koncepciója.

A belföldi igények jobb kielégítése, az időszakonkénti cukor-, margarin-, vaj-hiány elkerülése, az export növelése szükségessé teszi a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés fokozását, a választék bővítését, a minőség javítását.

A vállalatok többsége tröszt keretek között termel és csak 1980-tól fokozatosan válnak önállóvá. Jogszabály teszi lehetővé, hogy az állami gazdaságok, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek is folytassanak élelmiszer-előállítói tevékenységet. Termékeik minősége azonban – a nem kielégítő termelési feltételek miatt – elmarad az állami vállalatokétól.

A vásárlók jelentős része az un. olcsó, egyszerű csomagolású, kisebb része a drágább, de jó minőségű, főként import élelmiszerek iránt érdeklődik. A hazai előállítók a bizonytalan termelési feltételek miatt ritkán vállalkoznak ilyen igények tartós kielégítésére.

Az állam a termékek, így az élelmiszerek minőségét is közgazdasági eszközökkel, közvetlen (élelmiszer-törvény, kötelező állami szabvány, hatósági ellenőrzés stb.) és közvetett (ösztönzés, szankciók stb.) beavatkozással kívánja befolyásolni.

Megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek (1970-1982)

A minőségvizsgáló intézetek 1970. január 1-től megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézet (közismert rövidítéssel: MÉVI, FÉVI, a továbbiakban: intézet) elnevezéssel folytatják tevékenységüket.

A tárgyalt időszakban hatályba lép

- a szőlő- és gyümölcsstermesztésről, valamint a borgazdaságról szóló 1970. évi 36. tvr. (Bor-törvény),
- az Élelmiszerek Ipari Feldolgozásának Higiéniai Szabályzata (1972),
- a szesz előállításáról, forgalomba hozataláról, felhasználásáról, jövedéki ellenőrzéséről szóló 22/1973. (VIII.25.) MT (Szesz-) rendelet,
- az élelmiszerek előállításáról szóló 1976. évi IV. (Élelmiszer-) tv. és a végrehajtására kiadott 25/1976. (VII.11.) MÉM, valamint a 12/1977. (V.22.) BkM rendelet, – az élelmiszerek ártalmas vegyi szennyeződésének elhárításáról szóló 4/1978. (VI. 25.) EüM rendelet, – az élelmiszerek élelmezés-egészségügyi mikrobiológiai szennyeződésének elhárításáról szóló 6/1978. (VII. 14.) EüM rendelet,
- az élelmiszerek előállításának élelmezés-egészségügyi feltételeiről szóló Szabályzat (1979),
- az Állategészségügyi Szabályzat (1982),
- az állati eredetű élelmiszerek élelmiszerhigiéniai vizsgálatáról és ellenőrzéséről szóló Szabályzat (1982).

A MÉM, ahol 1975-ig dr. Szilágyi József, osztályvezető látja el az irányítást, célul tűzi ki a hatósági élelmiszerellenőrző hálózat jelentős fejlesztését, új intézetek létesítését, a régiéket korszerűsítését. Az intézetek feladata általában változatlanul a visszaélések leleplezése, a gazdaságos termelés segítése.

Az intézetek a MÉM, MÉTE, MAE, vállalatok stb. támogatásával, szakembereik részvételével 1975-től, kétévenként tudományos konferenciát rendeznek. Az előadásokon, posztereken az élelmiszer-ellenőrzés és -analitika aktuális kérdéseivel foglalkoznak:

- Kecskemét 1975. november 13-14.,
- Szeged 1977. október 12-14.,
- Győr 1979. október 10-11.,
- Szolnok 1981. október 6-7.

A konferenciák, az un. profil (szakosított) intézeti értekezletek, a negyedévenként más-más helyen tartott Igazgató Tanácsi ülések jó alkalmat teremtenek egy-egy megye, ill. iparág élelmiszereinek megismerésére (pl.termékbemutató szervezésével) is.

**Az intézetek működési körzete (a), un. szakosított területe (b),
ill. a tárgyalt időszak igazgatója (c):**

1. Budapest Fővárosi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet,
Budapest Városház u. 9-11.
a/ Budapest, Nógrád, Pest, 1972-től csak Budapest, Pest m.
b/ növényolaj-, sör-, szeszipar, halfeldolgozás, 1978-tól növényolaj-, sör-,
szeszipar, fűszerek (paprika kivételével), kávé, tea.
c/ dr. Vajda Ödön, Pollák Lászlóné

Megyei élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek

2. Békéscsaba, Sallai u. 40. 1974: bővítés
a/ Békés, részben Szolnok, 1977-től csak Békés m.
b/ baromfiipar, tésztaipar (1972-1979)
c/ dr. Hídvégi Imréné
3. Debrecen, Tóthfalusi tér 2. 1981-től az épület részben életveszélyes.
a/ Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár, 1978-tól csak Hajdú-Bihar m.
b/ dohányipar
c/ dr. Kaskötő Zoltán, Gönczy Árpád
4. Győr, Lukács Sándor u. 14. 1974-től Kiss János u. 3. (új épület)
a/ Győr-Sopron, Komárom, 1978-tól csak Győr-Sopron m.
b/ hűtőipar
c/ dr. Révay Zoltán, dr. Szabolcs László
5. Kaposvár, Dimitrov u. 1. 1974: bővítés
a/ Somogy, részben Zala, 1972-től csak Somogy m.
b/ cukoripar
c/ Juhász Árpád, ifj. dr. Sarudi Imre
6. Kecskemét, Munkácsy u. 15. 1976-tól Széchenyi krt. 29. (új épület)
a/ Bács-Kiskun, részben Szolnok, 1977-től csak Bács-Kiskun m.
b/ konzerv-, 1978-tól konzerv- és paprikaipar
c/ dr. Horváth György
7. Miskolc, Rudas László u. 1. 1973-tól Stadion u. 39/a (új épület)
a/ Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves m.
b/ édesipar
c/ Kismarton Károly, dr. Csont Miklós, Kékesi Antal, Sebestyén János
8. Pécs, Zólyom u. 2.
a/ Baranya, Tolna m.
b/ tejipar
c/ dr. Kacs Kovics Miklós

9. Szeged, Bartók tér 9. 1982-től Bécsi krt. 5. (új épület)
 - a/ Csongrád m.
 - b/ húsipar
 - c/ dr. Selmeczi György
10. Székesfehérvár, Arany János u. 5. 1973-tól József Attila u. 57. (új épület)
 - a/ Fejér, Veszprém, 1972-től Fejér, részben Veszprém, 1977-től csak Fejér m.
 - b/ malom-, sütő- 1972-től csak malomipar
 - c/ Árvai Sándor
11. Szombathely, Köztársaság tér 27. 1970-től: Hunyadi János út 11. (átalakított épület)
 - a/ Vas, részben Zala, 1972-től Vas, részben Veszprém, 1977-től csak Vas m.
 - b/ élelmiszer készítéséhez használt víz, szikvíz, alkoholmentes, szénsavas üdítőital, 1978-tól üdítőitalipar
 - c/ Ács Pál

Az irányítást, felügyeletet a MÉM Termelés- és Műszaki Fejlesztési Főosztály, 1975-től az Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Főosztály (a továbbiakban: főosztály), valamint a székhely szerint illetékes megyei, ill. a fővárosi tanács vb., 1974-től a mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály (a továbbiakban: osztály) látja el.

Az igazgatót, műszaki (általános) és gazdasági helyettesét a főosztályvezető előzetes véleménye alapján a vb, ill. az osztály vezetője nevezi ki, gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat.

A hálózat fejlesztésére, gazdasági irányítására létrehozzák az Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézetek Központi Irodáját (ÉVIKI), Budapest, Guszev u. 25. Igazgató: Miklovicz András.

Az 1/1970. (I.22.) Kormány- és a 14/1970. (V.15.) MÉM rendelet alapján a feladatok a következők szerint foglalhatók össze.

A vállalatoknál, üzemekben – szükség szerint a kereskedelemben – az előállítás, tárolás, szállítás, kezelés stb. előírásai betartásának ellenőrzése, helyszíni vizsgálat, jegyzőkönyv felvétele mellett mintavétel laboratóriumi vizsgálatra.

Az ellenőrzés kiterjed az élelmiszerekre, a fűszerpaprikára és ennek őrlményére, a gombára és gombakészítményekre, a dohánygyártmányokra, a vízre, a csomagolás (anyag, mód) alkalmasságának megítélésére.

A vb, ill. osztály más ellenőrzési feladatokkal is megbízhatja az intézeteket pl. vendéglátó-ipari termékek, nyers élelmiszerek (pl. zöldség,

gyümölcs), ill. import élelmiszerek ellenőrzése. Ez utóbbi két feladatot 1977-től már MÉM rendelet írja elő.

Az intézetek:

- főként szabványok alapján vizsgálják az élelmiszerek (gyártás előtt az új élelmiszerek) minőségét, vegyi és sugárszennyezettségét, a növényi eredetű élelmiszerek mikrobiológiai állapotát, a minőség és az ár összefüggését, megállapítják a minőségcsökkenés mértékét;
- felkérésre, megbízásra vizsgálják a beküldött minták, ellenminták minőségét, szakvéleményt adnak;
- hibás termék esetén szakvéleményben tájékoztatják az érdekelt feleket, határozatban megtiltják a forgalomba hozatalt, a hiba súlyosságától függően figyelmeztetéssel, fegyelmi, szabálysértési, büntető eljárás kezdeményezésével élnek, ill. a minisztériumnál vagy a megyei, fővárosi tanácsnál gazdasági bírság kezdeményezésére tesznek javaslatot.

Más jogszabály alapján:

- szűrőpróba szerűen ellenőrzik az állati eredetű élelmiszerek növényvédő-, rovar- és a rágcsáló irtószer okozta szennyeződést;
- felkérésre, megbízásra vizsgálják a pálinka, a must, a bor, borpárlat minőségét és alkoholtartalmát.

A mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből származó minőségi vita esetén

- az intézetek a tej, tejszín zsírtartalma, a nyers fűszerpaprika őrlemény, fűszernövény, gomba, méz minősége, valamint 1978-tól
- az intézetek a búza sütőipari értéke és enzimállapota, a cukorrépa cukortartalma, a fűszernövény, méz, méhviasz, virágpor, gomba, étkezési tojás minősége, a tej zsírtartalma;
- a kecskeméti és szegedi intézet a nyers fűszerpaprika, fűszerpaprika féltermék, fűszerpaprika őrlemény;
- a fővárosi intézet a komló minősége tekintetében állásfoglalásra jogosult.

1970-ben új intézet kezdi meg működését:

12. Zalaegerszeg, Kinizsi u. 79.

a/ Zala m.

b/ cukrászat, méz

c/ Juhász Árpád, dr. Hertelendi György, dr. Sárvári Péter

1971-ben a minisztérium irányelveket ad ki az intézetek szervezeti és működési szabályzatának elkészítéséhez, kijelöli a szakosított (profil) intézeteket és szakterületeiket.

A szakosított intézetek feladata az 1974. évi általános szervezeti és működési szabályzat szerint

- a minisztérium által meghatározott információk feldolgozása, országos termékkataszter összeállítása és gondozása, a minőségre közvetlenül és közvetve ható tényezők értékelése;
- szakmai tanácsadás, valamennyi intézet és az iparág tájékoztatása minőségi kérdésekben, az illetékes szakemberek tapasztalatcseréjének szervezése, az intézetek szabványosítási tevékenységének szakmai összefogása, az alkalmazott minősítési eljárások fejlesztése.

Jogszabály rendezi az egyes tanácsi és intézeti hatásköröket:

- az előállítói tevékenységet az állategészségügyi, közegészségügyi-járványügyi stb. intézmények, valamint az intézetek igazolása alapján állami vállalatok esetén az alapító határozatban a miniszter, ill. hozzájárulása után a tanács vb., egyéb előállítónál a megfelelő szintű tanács vb. osztálya engedélyezi. A szeszfőzdek üzemeltetési engedélyét 1980-tól az osztály adja ki,
- a forgalomtól eltiltott élelmiszer megsemmisítését, átdolgozását, a forgalomba hozatal feltételeit – értékhatártól függően – az illetékes megye, megfelelő szintű tanács vb. osztálya, 1979-től 50.000,- Ft-ig az intézet, e fölött az osztály, kereskedelmi készletek esetén a fenti értékhatárok között a helyi, ill. megyei tanács vb. kereskedelmi osztálya rendeli el, határozza meg, – hibás élelmiszer esetén az előállító vizsgálati díjra kötelezése az osztály, 1979-től az intézet feladata.

MÉM utasítás módosítja az Országos Borminősítő Intézet jogállását és feladatait ugyanebben az időszakban.

1972-ben a főosztály felügyelete és irányítása alatt az intézetek egyes hatósági élelmiszer-ellenőrzési feladatainak központi irányítására **új intézményt hoznak létre:**

Központi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet (KÉVI), Budapest, Herman Ottó út 15.

a/ országos

b/ fűszerpaprika, méz, gomba, konyhakész főzelék- és zöldségfélék

c/ dr. Kovács József

Új intézet kezdi meg működését:

13. Salgótarján, Rákóczi u. 296.

a/ Nógrád m.

b/ sütőipar

c/ Aranyi Endre (haláláig, 1981-ig)

Az intézetek radiológiai laboratóriumai a polgári védelem részét képezik, 1975-től az rbv. adatszolgáltató és ellenőrző rendszer-parancsnoka általában az intézet igazgatója.

Bevezetésre, ill. az éves jelentésekben már alkalmazásra kerül az új minőségmutató-rendszer.

Újra szabályozzák a közegészségügyi-járványügyi felügyelet jogállását és feladatait.

1973-ban fennállásának 100 éves évfordulóját ünnepelte a Budapest Fővárosi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet.

Az intézeteknél a kéthetenkénti szabad szombat kiadásával bevezetik a 44 órás munkahetet.

Újra szabályozzák a belkereskedelmi társadalmi ellenőrök tevékenységét.

1974-ben a minisztérium kiadja a megyei (fővárosi) növényvédő állomások, a megyei állattenyésztési felügyelőségek, a megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek általános Szervezeti és Működési Szabályzatát, valamint Iratkezelési Szabályzatát.

Az egyes állomások, intézetek stb. konkrét szervezetét, szabályzatát a főosztály határozza meg, hagyja jóvá.

Az intézetek szervezeti felépítése általában a következő:

- igazgató
- általános igazgatóhelyettes
- gazdasági vezető (gazdasági igazgató-helyettes)
- gazdálkodási és igazgatási,
- gabona-, sütő-, cukor-, édesipari,
- hús-, tej-, baromfi-, növényolajipari,
- tartósítóipari,
- ital- és élvezetiszeripari,
- különleges (szakosított, radiológiai, toxikológiai, kémiai, mikrobiológiai) feladatokat ellátó osztály.

1976-ban az ÉVIKI-t és a KÉVI-t összevonják:

Élelmiszervizsgálati Közlemények, 39, 1993/Különszám

MÉM Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Központ (MÉM ÉVK),
Budapest, Guszev u. 25. Igazgató: dr. Vajda Ödön.

Megszervezik

- a MÉM Élelmiszeripari Higiéniai Ellenőrző Szolgálatot (MÉM ÉHESZ) és a
- a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központot (MÉM NAK).

A közegészségügyi-járványügyi felügyelet feladatait nem érintve, az élelmezés-egészségügyi ellenőrzést osztott hatáskörben a megyei (fővárosi) állategészségügyi állomás, valamint a MÉM ÉHESZ látja el.

A Kiváló Áruk Fóruma új szabályzata a KERMI mellett az intézeteket is bevonja az élelmiszerek alkalmasságának minősítő vizsgálatába.

1977-ben újabb intézetek kezdik meg működésüket:

14. Szolnok, Keskeny János u. 20.

- a/ Szolnok m.
- b/ friss zöldség
- c/ Bancsik Lajos

15. Veszprém, Mártírok útja 11/a.

- a/ Veszprém
- b/ boripar
- c/ Kriska János, dr. Siska Elemér

A 31/1977. (IX. 22.) MÉM rendeletet a szakigazgatási intézményeknél, így az intézeteknél is meghatározott munkakörök betöltését képesítéshez köti.

A minisztérium képviselői a Szegeden megtartott II. Tudományos Konferencián ismertetik a MÉM felügyelete és irányítása alatt álló hatósági élelmiszerellenőrző hálózat közeli és távlati fejlesztési elképzeléseit. Egyes intézetek az – un. regionális műszerközpontok kialakítására vonatkozó elképzeléseket – elsorvasztásukra irányuló törekvésnek tartják.

1978-ban két újabb intézet kezdi meg működését:

16. Nyíregyháza, Kótaji út 27.

- a/ Szabolcs-Szatmár m.
- b/ friss gyümölcs
- c/ dr. Gebri Péter, Papp Andrásné

17. Tata, Ady Endre u. 24.

- a/ Komárom m.
- b/ tésztaipar
- c/ dr. Fülöp Mihály

Budapesten (Mester u. 81.) felavatják a MÉM ÉHESZ Központi Laboratóriumát.

A fogyaszthatósági határidő és a minőségmegőrzési időtartam megállapítására vonatkozó tárolási kísérletek adatainak véleményezésére az intézetek is jogosultak.

Ismét szabályozzák az Országos Borminősítő Intézet jogállását és feladatait.

Megalakul a debreceni és szegedi (1979-ben a gödöllői) Agrárintézmények Koordináló Bizottsága. Feladata a tájörzet mezőgazdasági és élelmezésügyi ágazathoz tartozó kutatási, oktatási és más intézmények – így az intézetek – munkájának a segítése, fejlesztése, összehangolása.

A MÉM Miniszteri Értekezleten Árvai Sándor igazgató beszámol a székesfehérvári intézet 1973-1977. évi munkájáról. A beszámolót elfogadják és az intézet munkáját elismerik.

A kecskeméti intézet Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesül.

1979-ben a minisztérium módosítja az intézetek Szervezeti és Működési Szabályzatát.

A minisztérium az eddigi tevékenységet értékelve megállapítja, hogy a szakigazgatási intézmények szervezetére, irányítására, hatáskörére hozott intézkedések beváltak. Az intézetek fenntartását, fejlesztését továbbra is a minisztériumnak kell biztosítani. Ugyanakkor tovább kell erősíteni a mezőgazdasági és élelmezésügyi osztályok területi felelősségét.

1980-ban az intézetek közül a székesfehérvári Kiváló Intézet, a fővárosi Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesül.

A szakosított feladatok alapján az intézeteket felveszik a Központi Szaktanácsadási Címjegyzékbe.

A MÉM hatósági élelmiszer-ellenőrző hálózatban 509-en dolgoznak, ebből 339 műszaki. A felsőfokú végzettségűek száma 226, ebből szakmérnöki képzettséggel 44 fő rendelkezik. Az intézetekben általában 18-28 (kivétel MÉM ÉVK 71, FÉVI 65, Kecskemét 38) fő dolgozik, évente több, mint 20.000 üzemellenőrzést tartanak, 65-80.000 (ebből 50-60.000 statisztikus) mintát és mintegy kétféle jellemzőt vizsgálnak meg.

A minisztérium kijelöli az un. nagyműszeres központokat

- AAS, GC: Budapest, Debrecen, Kecskemét,
- AAS: Kaposvár,
- GC: Győr, Miskolc, Szombathely, Zalaegerszeg.

A szakemberek rendszeresen részt vesznek a különböző szintű érzékszervi tanfolyamokon és alkalmassági vizsgát tesznek. Az intézetek vezetői a MÉM Mérnök- és Vezetőtovábbképző Intézet szervezésében 1981-ben tanulmányúton vesznek részt Bécsben, munkavédelmi, majd 1982-ben vezetési ismeretekből vizsgáznak.

A MÉM ÉVK és az intézetek szakembereiből

- Műszerbizottságot és
- Iparági Hálózati Szakértő Bizottságokat szerveznek.

A hálózat szakembereinek széles körű kapcsolatai vannak a hazai kutatási, oktatási, a külföldi és nemzetközi minőségügyi szervekkel, szervezetekkel, intézményekkel, nem egynél fontos tisztséget töltenek be.

Az időszak végére a hálózat (MÉM ÉVK és intézetek) szakemberei túlnyomórészt dr. Molnár Pál, a MÉM ÉVK igazgatóhelyettese irányításával számos módszertani útmutatót, irányelvet stb. dolgoznak ki. A teljesség igénye nélkül néhány jelentősebb:

- az élelmiszer-ellenőrzésben használt kifejezések, fogalmak tartalmi meghatározása, országos üzemkataszter;
- üzemi, kereskedelmi, vendéglátóhelyi ellenőrzés;
- cél-, minőségfelügyeleti-, komplex-ellenőrzés;
- együttműködés az állategészségügyi, közegészségügyi és járványügyi állomásokkal, kereskedelmi felügyelőségekkel;
- import élelmiszerek minőségi előírásai;
- összehasonlító termék-, valamint szintfelmérő- és körvizsgálatok;
- választékbővítő élelmiszerek elbírálása;
- csomagolóanyag- és címkegyűjtemény;
- számítási módszerek a minőségcsökkenés mértékének megállapítására,
- a minőség alakulás értékelése pl. kifogásolási arány, minőségmutató képzés,
- éves területi és szakosított jelentés, munkabeszámoló, havi jelentés;
- műszerkataszter;
- nyomtatványok (pl. mintavételi, elemzési jegyzőkönyv, határozatok) egységesítése;
- szabályzatok (pl. ügyviteli, munkaügyi, tűz- és munkavédelmi) egységesítése;
- az intézetek műszaki és gazdálkodási tevékenységének értékelése.

Az Igazgató Tanács – melynek elnöki tisztét dr. Vajda Ödön, a MÉM ÉVK igazgatója tölti be – által elfogadott anyagokat a MÉM jóváhagyása után az intézetek kötelező alkalmazásra vagy irányelvként kapják meg.

Előkészületek történnek a különböző hálózati adatok számítógépes feldolgozására is.

Megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer ellenőrző állomások (1983-)

Az 1983-1992 közötti politikai, gazdasági események a teljesség igénye nélkül az alábbi, az állomások tevékenységét is érintő jelentősebb jogszabályi, főhatósági, intézményi változásokkal járnak.

Módosítják az Élelmiszer-törvényt (1988), hatályba lép a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról (1990), a helyi önkormányzatokról (1991), a köztisztviselők jogállásáról (1992) szóló törvény.

Hatályba lép a szabványosításról és a minőségügyről szóló minisztertanácsi rendelet (1989).

Együttes (MÉM-SZEM, KeM-SZEM, FM-NM) rendelet szabályozza az Élelmiszer-törvény végrehajtását (1988), az élelmiszerek előállításának és forgalomba hozatalának élelmiszerhigiéniai feltételeit (1989), az állati eredetű élelmiszerek élelmiszerhigiéniai vizsgálatát és ellenőrzését (1992).

1990-ben létrehozzák a **Földművelésügyi Minisztériumot** (FM, a továbbiakban: minisztérium vagy miniszter).

Hatályba lép az élelmiszert és dohányipari terméket előállítók minőségszabályozási feladatairól, ill. feltételeiről (1983, 1988), a szesz előállításáról, forgalomba hozataláról és felhasználásáról (1992) szóló miniszteri rendelet.

A megyei (fővárosi) növényvédelmi és agrokémiai állomások megyei (fővárosi) növényegészségügyi és talajvédelmi állomások elnevezéssel folytatják tevékenységüket (1988).

A Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet keretében működő nyerstejminősítő laboratóriumok (Budapest, Debrecen, Szekszárd, Veszprém) 1992-től a Tejellenőrzési Felügyelet ellenőrzése mellett szervezik, irányítják a termelői (nyers) tej mintavételét, vizsgálatát, minősítését.

1988-ban a Szociális és Egészségügyi Minisztériumot (SZEM), 1990-ben a **Népjóléti Minisztériumot** (NJ, a továbbiakban: egészségügyi minisztérium vagy miniszter) hozzák létre.

Az egészségügyi miniszter módosítja a vegyi (1985) és a mikrobiológiai (1986) szennyezettség elhárításáról, kiadja az étkeztetés közegészségügyi szabályairól (1985), az étel (élelmiszer) mérgezések esetén követendő eljárásról (1990) szóló rendeletet.

Létrehozzák az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatot (ÁNTSZ) és területi szerveit (1991). Feladatuk többek között: a termelés, feldolgozás, forgalmazás során a közegészségügyi követelmények betartásának ellenőrzése; az élelmiszerek útján (közvetítésével) bekövetkezett egészségkárosodás okainak a vizsgálata; az élelmiszerek, italok, élvezeti cikkek stb. és ezek előállításánál felhasznált anyagok összetevőinek, a bennük előforduló vagy kezelésük során bekerülő egészségkárosító (biológiai, vegyi) anyagok kimutatása; a szükséges intézkedések megtétele.

1988-ban a Kereskedelmi Minisztériumot (KeM), 1990-ben az **Ipari és Kereskedelmi Minisztériumot** (IKM, a továbbiakban: kereskedelmi minisztérium vagy miniszter) hozzák létre.

A kereskedelmi miniszter módosítja a belkereskedelmi társadalmi ellenőrzésről (1987), kiadja az üzletekről (1990) szóló rendeletet.

Létrehozzák az Országos Kereskedelmi és Piaci Főfelügyelőséget (1988), ill. a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőséget (1991) és ezek területi szerveit. Feladatuk többek között a kis- és nagykereskedelemben, a vendéglátóiparban a termékek forgalmazására, minőségére, tanúsítására, a tisztességtelen piaci magatartás tilalmára, a vásárlók érdekeinek védelmére stb. vonatkozó rendelkezések betartásának az ellenőrzése; a szükséges intézkedések megtétele.

A vizsgáló laboratóriumok, termékstanúsító szervek stb. nemzeti, nemzetközi elismertetése érdekében létre hozzák az Egységes Magyar Minőségstanúsítási Rendszert (1988), ill. előkészítik a Nemzeti Akkreditálási Rendszert (1992).

Számos minőségügyi, érdekvédelmi szervezet alakul:

1989: Élelmiszerfeldolgozók Országos Szövetsége,

1991: Magyar Minőség Társaság, Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület, MÉTE Minőségügyi Klub, Élelmiszerminősítő Kamara,

1992: Társadalmi szervezetté alakul át az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottsága (EOQ MNB).

A Budapesti Műszaki Egyetem "élelmiszerminősítő" (1988), a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem "élelmiszeripari minőségfejlesztő" (1992) elnevezésű szakmérnöki képzés indul.

Hazánkban első alkalommal kerül megrendezésre 1992-ben a Minőségi Hét, a Minőségi Világnap, a Nemzetközi Élelmiszer, Ital és Élelmiszeripari Vásár és Szakkiállítás "Foodapest '92".

A minisztérium a párhuzamos jogkörök megszüntetése, az ügyintézés egyszerűsítése, a működési költségek csökkentése stb. érdekében a megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézeteket, a megyei (fővárosi) állategészségügyi állomásokat, valamint a MÉM Élelmiszeripari Higiéniai Ellenőrző Szolgálat kirendeltségeit, megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer ellenőrző állomás (továbbiakban: állomás) elnevezéssel összevonja (1983). A hálózat a Heves, Pest és Tolna megyei minőségellenőrzés megteremtésével (1985-1987), valamint az Országos Borellenőrző Intézet (Állomás) bevonásával válik teljessé.

Az állomások a minisztérium és 1991-ig a székhely szerint illetékes megyei (fővárosi) tanács vb. mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztály felügyelete, irányítása alatt állnak.

A minisztérium a szakmai irányítást az Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai (rövid ideig: Élelmiszerellenőrzési) Főosztály útján, 1992-től a Minőségellenőrzési Főosztállyal együtt gyakorolja. A környezeti radioaktivitás-ellenőrzés és a polgári védelmi feladatok szervezése, irányítása az Igazgatási és Jogügyi Főosztály feladata.

A minisztérium egyes feladatok (gazdasági-műszaki ellátás, gazdasági, pénzügyi revízió, állategészségügyi, élelmiszerhigiéniai, minőségellenőrzési tevékenység) koordinálásával 1983-ban az Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Központot, 1987-ben az Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Szolgálatot, 1992-ben az Országos Élelmiszervizsgáló Intézetet, valamint a Költségvetési Irodát bízta meg.

Az állomások feladat- és jogköre: járványvédelem, állathigiénia, élelmiszerhigiénia, élelmiszer minőségellenőrzés, környezeti radioaktivitás ellenőrzés, polgári védelem.

Az összevonásra kerülő intézmények központi elhelyezésére megkezdik a volt állategészségügyi állomások bővítését pl. Debrecen (1984), Békéscsaba, Nyíregyháza (1985), Budapest (1989). A kedvezőbb feltételek miatt a volt élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézet épületében működik néhány állomás pl. Kaposvár, Miskolc, Szeged laboratóriuma.

Az állomások – élelmiszer-ellenőrzéssel összefüggő – szervezeti felépítése, tevékenysége, feladatai, kötelezettségei, jogai stb. az alábbiak.

Szervezeti felépítés:

- igazgató-főállatorvos (a továbbiakban: igazgató),
- igazgatóhelyettes-főállatorvos (a továbbiakban: igazgatóhelyettes),
- igazgatóhelyettes-főmérnök (a továbbiakban: főmérnök),
- igazgatóhelyettes-gazdaságvezető,
- élelmiszerhigiéniai osztály és kirendeltségei,

- élelmiszer minőségellenőrző osztály,
 - élelmiszervizsgáló laboratórium
- a/ általános kémiai,
b/ kémiai-toxikológiai,
c/ mikrobiológiai,
d/ radiológiai.

Az igazgatót – és 1987-ig helyetteseit – a minisztérium egyetértésével a székhely szerint illetékes megyei (fővárosi) tanács vb. mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály vezetője nevezi ki.

A laboratórium egyúttal a polgári védelem rbv. adatszolgáltató- és ellenőrző-rendszer rbv. területi mérő-állomása.

Az igazgatóhelyettes az igazgató általános helyettese, szervezi és irányítja többek között az élelmiszerhigiéniai szakigazgatási munkákat.

A főmérnök szervezi és irányítja az élelmiszer minőségellenőrzési szakigazgatási munkákat. Általában a polgári védelem megyei rbv. adatszolgáltató- és ellenőrző-rendszer, ill. 1986-tól a megyei helyzetértékelő és tájékoztató központ parancsnoka.

Az élelmiszervizsgáló laboratórium szakmai felügyeletét, irányítását – az igazgató általános felügyelete mellett – a feladatok jellegének megfelelően az igazgatóhelyettes és főmérnök együttesen látja el.

Az egyes munkakörök:

- higiéniai osztály, kirendeltségek: osztályvezető, kirendeltségvezető, higiénikus állatorvos, higiénikus technikus, szaksegéd,
- élelmiszer minőségellenőrző osztály: osztályvezető, ellenőrző-mérnök, ellenőrző-technikus (ez utóbbi két munkakör együtt 1988-tól területi felügyelő),
- élelmiszervizsgáló laboratórium: laboratóriumvezető-főállatorvos, laboratóriumvezető, analitikus-mérnök, analitikus-technikus, mikrobiológus-állatorvos, mikrobiológusmérnök, laboráns.

1992 végén elkészül az állomás szakembereinek a köztisztviselői besorolása.

Az állomásokon élelmiszer-ellenőrzéssel 1991-ben 711 (1983: 1098) higiénikus, 318 (1983: 143) laboratóriumi és 78 (1983: 108) területi felügyelő, összesen 1107 (1983: 1349) szakember foglalkozik. Az 1983. évi laboratóriumi létszám nem tartalmazza az élelmiszer mikrobiológiai vizsgálatokkal foglalkozó szakembereket. Ugyanis kezdetben a mikrobiológiai laboratóriumok állategészségügyi laboratóriumokként

működnek, csak később hozzák létre az önálló élelmiszer mikrobiológiai laboratóriumokat.

A szakemberek rendszeresen részt vesznek az Állatorvostudományi Egyetem, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, a MÉM Mérnök- és Vezetőtovábbképző Intézet, valamint az agrártudományi egyetemek, a Polgári Védelem Országos Parancsnokság továbbképző tanfolyamain.

A szakigazgatással foglalkozó szakemberek igazgatási vizsgát tesznek (1987).

A regionális laboratóriumok szakemberei folyamatosan egy-öt napos hazai, egy-hat hetes külföldi tanulmányúton vesznek részt.

A szervezeti felépítésben, irányításban, létszámban, az azonos feladatok végrehajtásában stb. az egyes állomások között jelentős eltérések vannak pl. a főmérnök területi felügyelői, esetleg laboratóriumvezetői, a területi felügyelő tejhigiéniái, az analitikus-mérnök területi felügyelői feladatokat is végez.

A hatósági feladatokat első fokon a hatósági állatorvos és a területi felügyelő látja el. A dohányipar kivételével korlátozhatják, feltételekhez köthetik az üzemek működését, elrendelhetik a hibás élelmiszer megsemmisítését, átdolgozását, csökkent minőségben történő forgalomba hozatalát. Figyelmeztetéssel, fegyelmi (1992-ig), szabálysértési bünvádi eljárás kezdeményezésével élhetnek, helyszíni bírságot róhatnak ki. A tisztességtelen haszon elvonását 1991-ig kezdeményezhetik az állomások.

Fellebbezés esetén első fokon a megyei (fővárosi) tanács vb. mezőgazdasági és élelmezésügyi osztály vezetője, 1988-tól az állomás igazgatója, másodfokon az Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Központ, 1988-tól a minisztérium jár el.

Az állomás feladatai a teljesség igénye nélkül:

Az élelmiszerhigiéna területén: előállító, értékesítő helyek helykijelölésével, tervezésével, üzembehelyezésével összefüggő ügyekben szakvéleményadás, feltételek meghatározása, piaci felügyelet, a feltételek betartásának ellenőrzése, mintavétel.

Az élelmiszer minőségellenőrzés területén: az előállítás minőségi feltételeinek a meghatározása, a feltételek betartásának ellenőrzése, mintavétel.

Az atomerőmű külső környezetének, a mezőgazdaságilag művelt terület, az élőállat, a növény, az élelmiszer stb. sugárszennyezettségének az ellenőrzése, a minisztérium polgári védelmi szervezetében működő rbv.

mérő- és ellenőrző-állomások szakmai felügyelete, ki- és továbbképzéseken, gyakorlatokon közreműködés.

A saját, valamint a társhatóságok, -intézmények pl. ÁNTSZ, KERMI kedvező szakvéleménye alapján az előállítók részére működési engedély és minősítő bizonyítvány kiadása (1988-tól).

Export-reklamációk okainak adminisztratív vizsgálata.

A bor kivételével az élelmiszerek, dohánygyártmányok érzékszervi, összetételi tulajdonságainak, mikrobiológiai, vegyi- és sugárszennyezettségének vizsgálata.

A vizsgálati eredmények alapján a minőségcsökkenés mértékének, az állati eredetű élelmiszerek fogyaszthatóságának megállapítása, a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből származó minőségi vitákban állásfoglalás, exportszállításoknál higiéniai és 1986-tól radiológiai igazolás kiadása.

Hibás vagy megbízás alapján végzett élelmiszer vizsgálatáért a minisztérium által megállapított (1983, 1986) díjat kell felszámolni.

A minisztérium 1988-ban ismét megbízza az állomásokat szakosított feladatok ellátásával. Ennek keretében az állomások kapcsolatot tartanak fenn a kijelölt iparág minőségellenőrző szervezetével, laboratóriumaival. A társállomásokat feladataik egységes végrehajtása érdekében a termelés és hatósági ellenőrzés valamennyi kérdésében tájékoztatással és szaktanácsadással segítik pl. irányelvek a gyártmánylapok és minősítő bizonyítványok kitöltésére, hatósági mintavétel, minőségcsökkenés mértéke, iparági minőségügyi értekezletek szervezése.

Szakosított feladatok. Budapest: szeszipar, Baranya m: tejipar, Bács-Kiskun m: konzervipar, Békés m: baromfiipar, Borsod-Abauj-Zemplén m: édesipar, Csongrád m: húsipar, Fejér m: gabonaipar, Győr-Sopron m: hűtőipar, Hajdú-Bihar m: dohányipar, Komárom m: szárasztésztaipar, Nógrád m: sütőipar, Pest m: aromák, Somogy m: cukoripar, Szabolcs-Szatmár m: csomagolóanyag, Szolnok m: növényolajipar, Tolna m: táplálkozástudomány, Vas m: üdítőitalipar, Veszprém m: adalékanyagok, Zala m: söripar, méz.

A minisztérium 1992-ben véglegesen kijelöli az un. **regionális laboratóriumokat**, elkészül működési szabályzatuk. E laboratóriumok a székhely szerinti megyei feladatok mellett vonzáskörzetükben éves terv alapján, valamint szabad kapacitás esetén megbízásra nagyműszeres vizsgálatokat végeznek. Szakosított feladatként új vizsgálati módszereket próbálnak ki, javaslatot tesznek alkalmazásukra, a Minőségellenőrzési Főosztály koordinálásával körvizsgálatokat szerveznek, elvégzik más

regionális laboratórium által vizsgált élelmiszer, dohánytermék ellenmintájának vizsgálatát. A vonzáskörzetek és szakosított feladatok:

Budapest (Budapest, Fejér, Komárom-Esztergom és Pest m.): vitaminok, egyéb kémiai anyagok, állatgyógyszerek és metabolitok,

Debrecen (Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg m.): peszticidek és metabolitok,

Kaposvár (Baranya, Somogy és Tolna m.): mikotoxinok, enzimanalitika,

Kecskemét: (Bács-Kiskun, Békés és Csongrád m.): fémanalitika,

Miskolc (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád m.): élelmiszer-csomagolóanyagok,

Veszprém (Győr-Moson-Sopron, Vas, Veszprém és Zala m.): adalék- és segédanyagok.

A kereskedelmi felügyelőségek megbízása alapján a kereskedelemben élelmiszerek, a vendéglátóhelyeken kávéital (presszókávé), fagyalt mintavétele és ezek laboratóriumi vizsgálata.

A vállalatok, üzemek, magánfelek kérésére laboratóriumi vizsgálatok végzése, a vizsgálati eredmények alapján szakvélemények adása.

A feladatokat a minisztérium által jóváhagyott éves munkaterv alapján végzik. A minisztérium a legkisebb (un. kötelező) ellenőrzési és mintavételi számot állomásonként a megye lélekszáma, a mezőgazdaság és az élelmiszeripar jelentősége, az üzemek termelési volumene és száma, valamint a különleges feladatok figyelembevételével határozza meg.

Az egyes üzemeknél az ellenőrzések és mintavételek gyakorisága a minőségbiztosítás színvonalától, a kifogásolási aránytól, 1990-ig a minőségmutató elért szintjétől is függ.

Az állomások 1991-ben 7268 (1983: 8531) üzemi ellenőrzést tartanak, a kereskedelemben 1659 (1983: 3600) alkalommal vesznek mintát. Ez utóbbi esetben a nagy különbséget az okozza, hogy nem minden állomás, nem mindenkor kap megbízást.

Az állomások 1983-ban a vágóhidakon, húszüzemekben, tejgyűjtőkben kb. 46000, a vendéglátóipari üzemekben, boltokban kb. 38000, az őstermelőknél mintegy 7700 higiéniai szemlét tartanak.

A vizsgált összes minták száma 1991-ben 48 354 (1983: 66 500), ebből statisztikus 32 119 (1983: 42 300).

A vizsgálatok száma 1991-ben kb. 3,2 millió, 1983-hoz képest változatlan.

A csernobili atomerőmű baleset (1986. április 26.) miatt 1986 végéig 27000 élelmiszer, talaj, vadontermő növény stb. radiológiai (I-131, Cs-134, Cs-137, esetenként Sr-90) vizsgálatát végzik el.

Az ellenőrzés, vizsgálat, mintavétel, minősítés általában a vonatkozó jogszabályok, szabványok, ill. az állomások által kidolgozott és a minisztérium által jóváhagyott irányelvek szerint történik.

A minisztérium 1984-ben tájékoztatót ad ki a fogyaszthatósági határidő, ill. minőségmegőrzési időtartam megállapítására vonatkozó eljárásról, a tárolási kísérletek tervezéséről, értékeléséről.

A hatósági mintavétel szabályait 1985-ben tárcaközi szinten elfogadják. A minisztérium ennek alkalmazását 1988-ban rendeletben teszi közzé.

Az élelmiszerek, dohánygyártmányok minőségcsökkenése mértékének megállapítására vonatkozó irányelveket a minisztérium 1990-ben jelenteti meg.

Az élelmiszer-ellenőrzés és -analitika problémáival, azok megoldásaival stb. az évente 1-4 alkalommal tartott főmérnöki és esetenként laboratóriumvezetői értekezleteken foglalkoznak.

Az állomások

- az élelmiszer-minősítés eredményeit kezdetben un. adatlapokon, 1988-tól mágneslemezen tartják nyilván,
- a minőségváltozást (javult, változatlan, romlott) a kifogásolási arány, a kifogásolási okok megoszlása és 1989-ig a minőségmutató alapján értékelik,
- negyedéves (1991-ig havi) és éves jelentésben számolnak be az üzemek higiéniai, műszaki állapotáról, a minőségi hibákról, azok okairól, a tett intézkedésekről, a kezdeményezett szankciókról, az egyéb tevékenységről (pl. szakirodalmi munkásságról).

Az élelmiszerek minőség alakulásáról az "Élelmiszervizsgálati Közlemények" évente rendszeresen beszámol.

A szakemberek a hatósági munkájuk során szerzett tapasztalataikról az élelmiszer-ellenőrzés kétévenként megrendezett tudományos konferenciáin (1983: Debrecen, 1985: Zalaegerszeg, 1987: Eger, 1989: Szombathely, 1991: Nyíregyháza) számolnak be. E konferenciák lehetőséget adnak az adott megye mezőgazdaságának, élelmiszeriparának, kutatási és oktatási intézményeinek, műemlékeinek, nevezetességeinek megismerésére is.

A hatósági és társadalmi élelmiszer-ellenőrzés nemzetközi követelményeknek is megfelelő, új jogi és műszaki alapokra helyezése elkerülhetetlen. Az esetleg több évig is elhúzódó átmenet ellenére a hatósági élelmiszer-ellenőrzés klasszikus időszakát lezárták lehet tekinteni.

A r c k é p e k

a magyarországi hatósági élelmiszer-ellenőrzés történetéhez (1970-1993)

A gyűjtemény – a teljesség igénye nélkül – a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (MÉM), a Földművelésügyi Minisztérium (FM) felügyelete alatt álló központi és területi minőségellenőrzést irányító szakemberek fontosabb életrajzi adatait tartalmazza.

Az életrajzi adatok az alábbiak:

1. Név, születési hely, év.
2. Középiskolai tanulmányok. Az oktatási intézmény jelenlegi neve, székhelye, az érettségi éve.
3. Felsőfokú tanulmányok. Képzettség, az oktatási intézmény jelenlegi nevének betűjele, a képzettség megszerzésének éve.

Az oktatási intézmények betűjele:

ATE - Agrártudományi Egyetem

ÁTE - Állatorvostudományi Egyetem, Budapest

BME - Budapesti Műszaki Egyetem

JATE - József Attila Tudományegyetem, Szeged

KÉE - Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem

KLTE - Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen

MKKE - Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, Budapest

NME - Nehézipari Műszaki Egyetem, Miskolc

SOTE - Semmelweis Orvostudományi Egyetem, Budapest

VVE - Veszprémi Vegyipari Egyetem

4. Egyetemi doktori cím, tudományos fokozat. Az értekezés témája, az egyetem jelenlegi nevének betűjele, a cím elnyerésének éve.
5. A MÉM, FM hatósági élelmiszer-ellenőrző hálózat intézményeibe kerülést megelőző munkahely, beosztás.

6. Az intézmények nevének betűjele, kezdő beosztás, fontosabb beosztások, nyugdíjazás, elhalálozás. Az esemény éve.

Az alkalmazott betűjelek:

- ÁÁ - Állategészségügyi Állomás
- ÁÉÉÁ - Állategészségügyi és Élelmiszer Ellenőrző Állomás
- ÁÉK - Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Központ
- ÁÉSZ - Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Szolgálat
- ÉHESZ - Élelmiszeripari Higiéniai Ellenőrző Szolgálat
- ÉVIKI - Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézetek Központi Irodája
- ÉVK - Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Központ
- FÉVI - Budapest Főváros Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet
- FŐVEGY - Budapest Főváros Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézet
- HÁESZ - Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat
- KÉVI - Központi Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet
- MÉVI - Megyei Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Intézet
- MMI - Megyei Minőségvizsgáló Intézet
- VMI - Városi Minőségvizsgáló Intézet

7. A hálózatból távozás esetén az első munkahely, beosztás, a kinevezés éve.

8. A nemzetközi, hazai országos és ágazati szabványosításban való részvétel. A szervezet, intézmény betűjele, a tisztség és a tisztségviselés időtartama.

Az alkalmazott betűjelek:

- ISO - Nemzetközi Szabványügyi Szervezet
- MSZH - Magyar Szabványügyi Hivatal

9. A hazai, a nemzetközi szervezetekben, az ezekhez kapcsolódó Magyar Nemzeti Bizottságokban (MNB) való részvétel. A szervezetek betűjele, a tisztség és a tisztségviselés időtartama.

Az alkalmazott betűjelek:

- EOQ(C) - Európai Minőségügyi Szervezet
- FAO - Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Világszervezet
- ICUMSA - Cukorvizsgálatok Egységes Módszereinek Nemzetközi Bizottsága
- MTA - Magyar Tudományos Akadémia
- PAB - Pécsi Akadémiai Bizottság
- UNIDO - ENSZ Iparfejlesztési Szervezet
- WHO - Egészségügyi Világszervezet

10. A hazai társadalmi tudományos szervezetekben való részvétel, tisztség és a tisztségviselés időtartama.

Az alkalmazott betűjelek:

- MTESZ - Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége
- MAE - Magyar Agrártudományi Egyesület
- MÉTE - Magyar Élelmezésiipari Tudományos Egyesület
- MKE - Magyar Kémikusok Egyesülete

11. Állami és tudományos egyesületi kitüntetések. A Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója, az Élelmiszeripar Kiváló Dolgozója, a Kiváló Munkáért kitüntetést egységesen Kiváló Munkáért kitüntésként jelezzük nem adjuk meg viszont, hogy a szakember egy adott kitüntetésben hány alkalommal részesült.

12. Az életrajzi adatokat a szakemberek – elhunytak esetén a hozzátartozók – kérdőív alapján adták meg. Ez utóbbi esetben még az alábbiakat használtuk fel:

- Aranyi Endre (1925-1981) - ÉVIKE, 1982/1-2.
- Bancsik Lajos (1934-1984) - Élelmezési Ipar, 1984/8.
ÉVIKE, 1984/1-2.
- Juhász Árpád (1923-1978) - Élelmezési Ipar, 1979/6.
- Dr. Kacs Kovics Miklós (1932-1985) - Élelmezési Ipar, 1985/12.
ÉVIKE, 1985/4.
- Dr. Vajda Ödön (1920-1991) - Élelmezési Ipar, 1991/4.
ÉVIKE, 1991/2.

André László (Kecskemét, 1940)

2. Katona József Gimnázium, Kecskemét, 1958
3. Okl. gyógyszerész (SOTE, 1964),
műszeres analitikai szakmérnök (VVE, 1968)
5. Bács-Kiskun m. Gyógyszertári Központ,
beosztott gyógyszerész
6. MMI Kecskemét: műszaki előadó (1965)
7. Zöldségtermesztési Kutató Intézet Kecskemét: munkatárs (1969)
6. MÉVI Kecskemét: osztályvezető (1971),
MÉVI Tata: igazgatóhelyettes (1979),
Komárom m. ÁÉÉÁ: analitikai laboratóriumvezető (1983),
Szolnok m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1985)
7. Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség Komárom-Esztergom m.
Fogyasztóvédelmi Felügyelősége Tatabánya: vezető (1992-)
10. MÉTE: országos elnökségi tag (1990-1992), Szolnok m.
Szervezet: titkár (1985-1992)
11. Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Aranyi Endre (Mátészalka, 1925-1981)

2. Kossuth Lajos (Evangélikus) Gimnázium,
Nyíregyháza, 1944
3. Okl. kémia-fizika szakos tanár (KLTE, 1952)
5. KLTE Alkalmazott Kémiai Tanszék,
adjunktus
6. MÉVI Salgótarján: igazgató (1971)
10. MÉTE Nógrád m. Szervezet: elnök
MKE Hajdú-Bihar m. Szervezet: titkár (1967-1970)
11. Kiváló Munkáért

Ács Pál (Szombathely, 1928)

2. Barcsay utcai Madách Gimnázium, Budapest, 1951
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1956)
5. Zala m. Tejipari Vállalat, kiemelt mérnök
6. MMI Szombathely: kiemelt mérnök (1964), igazgató (1969), MÉVI Szombathely: igazgató (1970), Vas m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1988)
10. MKE Vas m. Szervezet: elnök (1978-1985)
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MSZH Szabványosításért

Árvai Sándor (Pestszentimre, 1932)

2. Deák Ferenc Gimnázium, Budapest, 1950
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1956)
5. Dunaújvárosi Sütőipari Vállalat, műszaki igazgatóhelyettes-főmérnök
6. MMI Székesfehérvár: igazgató (1969), MÉVI Székesfehérvár: igazgató (1970), Fejér m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1989)
8. FAO, ISO Magyar Szabványosítási Bizottság: tag (1971-1988), Élelmiszeripari Nemzeti Bizottság: szakértő (1970-1983), MSZH Gabonaipari Szabványosítási Szakbizottság, MSZH Sütőipari Szabványosítási Szakbizottság: elnök
10. MÉTE Sütőipari Szakosztály Műszaki-, Oktatási-, Film-bizottság: tag, vezető, Fejér m. Szervezet vezetőségi, elnökségi tag
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MSZH Szabványosításért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Bancsik Lajos (Törökszentmiklós, 1934-1984)

3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1958)
5. Kecskeméti Konzervgyár, minőségellenőrzési osztályvezető
6. MÉVI Szolnok: igazgató (1976),
Szolnok m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983)
10. MÉTE Szolnok m,Szervezet: szervezőtitkár (1978- 1984)
11. Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért, 25 éves Társadalmi Munkáért

Bozó Árpád (Salgótarján, 1931)

2. Kereskedelmi Középiskola Salgótarján 1949
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1956),
programozó mérnök (MKKE, 1972)
5. Üvegipari Művek Öblösüveggyár,
Salgótarján, MEO műszaki vezető
6. MÉVI Salgótarján: főmérnök (1971), mb.igazgató (1982),
Nógrád m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1992)
10. MÉTE: országos elnökségi tag (1981-1991), Nógrád m.Szervezet: titkár (1976-)
11. Kiváló Munkáért, MSZH Szabványosításért, MÉTE Társadalmi Munkáért, MTESZ Megyei Emlékérem

Dr. Csont Miklós (Nyékládháza, 1934)

2. Lévay József Gimnázium Miskolc 1953
3. Okl. vegyész (KLTE, 1958), magkémiai szakmérnök (BME, 1968), élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1977)
4. Műszaki doktor (Élelmiszerek fehérje-nitrogén-tartalmának ammónia formában történő meghatározása lineáris pH-változású reagensekkel. BME, 1982)
5. Kohászati Művek Diósgyőr, analitikus
6. MMI Miskolc: önálló irányítómérnök (1966), MÉVI Miskolc: igazgató (1971), KÉVI Módszertani Osztály: főelőadó (1977)
7. Vasipari Kutató Intézet Budapest: tudományos főmunkatárs (1981-)

Dömsödi Ferenc (Szentes, 1946)

2. Perczel Mór Gimnázium, Siófok, 1965
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1970), élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1975)
5. Székesfehérvári Sütőipari Vállalat, üzemvezető
6. MÉVI Székesfehérvár: műszaki ügyintéző (1971), osztályvezető (1978), Komárom m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1987-)
10. MÉTE Komárom m.Szervezet: titkár (1988-)
11. Kiváló Munkáért

Ducsay Tamás (Kajár, 1944)

2. Toldy Ferenc Gimnázium, Budapest, 1962
3. Okl. kertész-üzemmérnök (KÉE Kertészeti Tartósítóiipari Kar, Kecskemét, 1975), okl. tartósítóiipari mérnök (KÉE, 1982)
5. ÁGKER Borászati Üzem, Budafok, pincemunkás
6. ÉVIKI: műszaki ügyintéző (1970), MÉM ÉVK, ÁÉK és jogutódok: osztályvezetőhelyettes, osztályvezető, mb. főosztályvezető
7. FM Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Főosztály: főmunkatárs (1988), FM Minőségellenőrzési Főosztály: főosztályvezető-helyettes (1991), Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Főosztály: főtanácsos (1993-)

Fabinyi Ferenc (Győr, 1957)

2. Kazinczy Ferenc Gimnázium, Győr, 1975
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1981)
6. MÉVI Győr: biológus-mérnök (1981), Győr-Sopron m. ÁÉÉÁ: mb. igazgatóhelyettes-főmérnök (1990), igazgatóhelyettes-főmérnök (1991-)

Dr. Fülöp Mihály (Bánhida, 1928)

2. Gróf Eszterházy Miklós Gimnázium, Tata, 1946
3. Okl. kertészmérnök (ATE Budapest, 1950)
4. Kertésztudományi doktor (A császár bora. Az Ászár-neszmélyi borvidék. KÉE, 1970)
5. Komárom m.Tanács VB. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály: osztályvezető
6. MÉVI Tata: igazgató (1978), Komárom m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1987)
10. MAE Komárom m.Szervezet: titkár, elnök (1958-1980), MÉTE Komárom m.Szervezet: elnök (1980-1987)
11. Munka Érdemrend arany fokozat, MÉTE Társadalmi Munkáért

Dr. Gebri Péter (Kisléta, 1930)

2. Kertészeti Gimnázium (Technikum), Nyíregyháza, 1950
3. Okl. agrármérnök (ATE Gödöllő, 1959)
4. Mezőgazdaság-tudományi doktor (A permetezőtrágyázás hatásának vizsgálata Szabolcsi és Hevesi dohányokon. ATE Gödöllő, 1968)
5. Dohánykutató Intézet Nyíregyháza: tudományos munkatárs, kutatótelep-vezető
6. MÉVI Nyíregyháza: igazgató (1977)
7. Dohánykutató Intézet Nyíregyháza: tudományos munkatárs, kutatótelep-vezető (1981)
11. Kiváló Munkáért

Gólya Istvánné (Szeged, 1946)

2. Apáczai Csere János Gimnázium, Dombóvár, 1964
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1969),
élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1975)
6. MMI Szombathely: műszaki ügyintéző (1969),
Vas m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1988-)
11. Kiváló Munkáért

Gönczy Árpád (Vári, 1933)

2. Református Kollégium Gimnázium (Debrecen, Sárospatak), Állami Szakérettségis Tanfolyam, Debrecen, 1953
3. Okl. vegyész (KLTE, 1958), okl.
élelmiszeripari gépészmérnök (BME, 1967)
5. Északmagyarországi Vegyiművek Sajóbáony, technológus
6. MMI Debrecen: műszaki ügyintéző (1959), igazgatóhelyettes (1968), MÉVI Debrecen: igazgatóhelyettes (1970), igazgató (1977), Hajdú-Bihar m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1993)
8. MSZH Országos Dohányipari Szabványosítási Szakbizottság, MÉM Ágazati Dohányipari Szabványosítási Szakbizottság: tag (1972-1993)
10. MÉTE Hajdú-Bihar m.Szervezet: titkár (1980-1985)
11. Kiváló Munkáért, MSZH Szabványosításért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Dr. Hertelendi György (Szeged, 1918)

- (Kegyesrendiek) Dugonics András Gimnázium, Szeged, 1937
- Okl. vegyész (JATE, 1942)
- Egyetemi doktor (Neutrális sók hatása a DL-Dibróm-borostyánkősav és hidroxilionok között végbemenő reakciónál. JATE, 1945)
- JATE Általános és Fizikai-Kémiai Tanszék, vegyész
- M. kir. Mezőgazdasági Vegyakisérleti és Paprikakisérleti Állomás Szeged: vegyész (1942), igazgatóhelyettes (1947), VMI Szeged: igazgatóhelyettes (1950), MÉVI Szeged: igazgatóhelyettes (1970), MÉVI Zalaegerszeg: igazgató (1971), nyugdíjas (1979)
- Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért

Dr. Hidvégi Imréné (Gyoma, 1935)

- Lórántffy Zsuzsanna Leánygimnázium, Békéscsaba, 1953
- Okl. vegyészmérnök (BME, 1958)
- Békés megyei I. sz. Sütőipari Vállalat, MEO-vezető
- MMI Békéscsaba: igazgató (1962), MÉVI Békéscsaba: igazgató (1970), Békés m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1991)
- MTESZ elnökségi tag: országos (1981-1986), megyei (1973-1990), MÉTE elnökségi tag (1969-1980), Békés m.Szervezet: titkár (1968-1980)
- Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MTESZ-Díj, MTESZ Megyei Emlékérem, MÉTE Társadalmi Munkáért

Dr. Horváth György (Földeák, 1930)

2. Református Kollégium Gimnázium, Kecskemét, 1948
3. Okl. vegyész (JATE, 1952)
4. Egyetemi doktor (Szerves kémiai folyamatok és jelenségek vizsgálata a fűszerpaprika őrlemény gyártásában. JATE, 1979)
5. Kecskeméti Konzervgyár, laboratóriumvezető
6. MMI Kecskemét: igazgatóhelyettes, igazgató (1960), MÉVI Kecskemét: igazgató (1970), Bács-Kiskun m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1990)
7. Vállalkozó vegyész-szakértő
8. MSZH Konzervipari Szakbizottság: tag (1960-1981), elnök (1981-1991), Fűszerpaprika Szakbizottság: tag (1970-1978), elnök (1978-1991), Adalékanyag Szakbizottság: tag (1981-1991), Ágazati Szabványosítási Szakbizottság. Általános analitikai módszerek: elnökhelyettes (1986-1990), Húskonzervek: tag (1970-1983), Növényi konzervek: elnökhelyettes (1970-1990), Fűszerpaprika (1970-1991). Codex Alimentarius Tartósítóipari termékek Magyar Munkabizottság: tag (1980-)
10. MTESZ Bács-Kiskun m. Szervezet: titkár (1965-1974), elnökségi tag (1974-1988), társelnök (1988-1990), tanács-elnök (1990-). MKE Bács-Kiskun m. Szervezet: elnök (1985-1990)
11. Kiváló Munkáért, MTESZ-Díj, MÉTE Társadalmi Munkáért és 25 éves Társadalmi Munkáért

Dr. Igriczi Lajos (Abony, 1937)

2. Mezőgazdasági Technikum, Vác, 1954
3. Állatorvos (ÁTE, 1959), élelmiszerhigiénikus szakállatorvos (ÁTE, 1978)
6. HÁESZ Budapest: laboratóriumvezető szakállatorvos (1959), Békés m.ÁÁ: megyei szakállatorvos (1970), Békés m.ÁÉÉÁ: élelmiszerhigiéniai osztályvezető főállatorvos (1983), igazgatóhelyettes-főmérnök (1992-)
10. MAE Állatorvos Társaság Békés m.Szervezet: titkár (1978-1982) MÉTE Békés m.Szervezet: titkár (1985-)
11. Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Juhász Árpád (Szombathely, 1923-1978)

2. Szombathely, 1942
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1947)
5. Nagyatádi Konzervgyár: igazgató
6. MMI Kaposvár: igazgató (1961), MÉVI Zalaegerszeg: igazgató (1970), MÉVI Kaposvár: igazgató (1971)
10. MÉTE: országos elnökségi tag, Somogy m.Szervezet: titkár

Dr. Juhász Tiborné (Miskolc, 1954)

2. Zrínyi Ilona Gimnázium, Miskolc, 1972
3. Okl. vegyész (KLTE, 1977),
élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1991)
5. Prometheus Tüzeléstechnikai Vállalat,
Debrecen, művezető
6. Hajdú-Bihar m.ÁÉÉÁ: ellenőrző-mérnök (1985), élelmiszer
minőségellenőrzési osztályvezető (1988), főmérnök (1993-)

Dr. Kacskovics Miklós (Baksa, 1932-1985)

2. Nagy Lajos Gimnázium, Pécs, 1951
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1956)
4. Műszaki doktor (Légköri atomrobbantások hatása a Baranya megyei élelmiszerek radioaktivitására. VVE, 1975)
5. Baranya m Tejipari Vállalat, laboratóriumvezető
6. MMI Pécs: igazgató (1963), MÉVI Pécs: igazgató (1970), Baranya m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983)
8. MSZH: Tejipari Szabványosítási Szakbizottság: elnök
10. MTESZ Baranya m.Szervezet: alelnök, társelnök
MÉTE Baranya m.Szervezet (Pécsi Csoport): titkár
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MSZH: Szabványosításért, MTESZ-Díj, MTESZ megyei Díj, MÉTE Kosutány Tamás Emlékérem, Társadalmi Munkáért

Dr. Kaskötő Zoltán (Hajdudorog, 1925-1989)

3. Okl. tanító (Állami Tanítóképző Intézet Nyíregyháza, 1946), okl. vegyész (KLTE, 1956)
4. Egyetemi doktor (Biológiailag hatásos új ópiumalkaloida-származékok előállítása diénszintézissel. JATE, 1968)
5. Alkaloida Vegyészeti Gyár Tiszavasvári, laboratóriumvezető
6. MMI Debrecen: igazgató (1968), MÉVI Debrecen: igazgató (1970), nyugdíjas (1977)
11. Kiváló Munkáért

Dr. Katona László (Budapest, 1940)

2. Ferences Gimnázium, Esztergom, 1958
3. Okl. kertészmérnök (KÉE, 1965)
4. Műszaki doktor (Adatok az erjesztett uborka puhulásához. KÉE, 1974), címzetes egyetemi docens (KÉE, 1986-)
5. Magyar Szabványügyi Hivatal, főmérnök
6. ÁÉK és jogutódok: felügyelő főmérnök (1984), főosztályvezető (1988), FM Minőségellenőrzési Főosztály, ill. Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Főosztály: főtanácsos (1991-)

Kékesi Antal (Miskolc, 1932)

2. Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc, 1950
3. Okl: vegyészmérnök (VVE, 1954)
5. Ital- és Vegyicikkgyár Miskolc, főmérnök
6. MÉVI Miskolc: igazgatóhelyettes (1976), igazgató (1977)
7. Északmagyarországi Vegyiművek Sajóbábony: főmunkatárs (1983)

Kismarton Károly (Vadna, 1927)

2. Református Kollégium Gimnázium, Sárospatak, 1947
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1951)
5. BME Élelmiszerkémiai Tanszék, adjunktus
6. MMI Miskolc: igazgató (1960), ÉVIKI: műszaki igazgatóhelyettes (1970), MÉM Minőségügyi és Szabványosítási Osztály: osztályvezetőhelyettes (1973)
7. MSZH ISO/TC 34 Titkárság. TC 4 Gabonafélék és hüvelyesek Albizottság: titkár (1979), ISO/TC 34 Műszaki Bizottság: titkár (1983), nyugdíjas (1988)
10. MÉTE Borsod-Abaúj-Zemplén m.Szervezet: titkár (1962-1970)
11. Munka Érdemrend bronz fokozat, MÉTE Kosutány Tamás Emlékérem

Dr. Kovács József (Budapest, 1928)

2. Kereskedelmi Középiskola Pestújhely, Wágner M. Gimnázium Rákospalota, 1947
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1951)
4. Kandidátus (Élelmiszerek toxikus szennyeződéseinek vizsgálata. 1958)
5. Légtalmi Parancsnokság, Kutatási Osztály
6. FŐVEGY Radiológiai-Toxikológiai-Mikrobiológiai Osztály: osztályvezető (1960), KÉVI: igazgató (1972)
9. Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Bécs (1967-1968, 1978-1983), szakértő: Thaiföld (1968-1969), Mexikó (1971), nyugdíjas (1983), meghívott előadó (BME)
A biológiai és kémiai határterületeken végzett kutatásokat koordináló nemzetközi szervezet, az IGEGM, magyarországi titkára (1972-1977)
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért

Dr. Kovács József (Budapest, 1935)

2. Corvin Mátyás Gimnázium, Budapest, 1953
3. Állatorvos (ÁTE, 1958), élelmiszerhigiénikus szakállatorvos (ÁTE, 1975)
5. Váci Járási Tanács V.B.Mezőgazdasági Osztály: állatorvos (1958), Pest m.Tanács V,B.Mezőgazdasági Osztály: élelmiszerhigiénikus állatorvos (1960)
6. Pest m.ÁÁ: megyei szakállatorvos, élelmiszerhigiéniai osztályvezető (1966), MÉM Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Főosztály: osztályvezető (1985), Budapest Fővárosi ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főállatorvos (1988-)
10. Élelmiszerhigiénikusok Társasága: alelnök (1992-)
11. Kiváló Dolgozó, MAE Aranykoszorús jelvény

Dr Kovács Sándor (Budapest, 1934)

2. Református Gimnázium, Budapest, 1952
3. Állatorvos (ÁTE, 1958), bakteriológus-immunológus szakállatorvos (ÁTE, 1980), címzetes egyetemi docens (ÁTE, 1983-)
6. HÁESZ (1964), MÉM ÉHESZ, ÁÉK és jogutódok. Központi Laboratórium: főosztályvezetői beosztásban laboratóriumvezető (1975-)
8. MSZH Mikrobiológiai Műszaki Bizottság: tag (1975), elnök (1980-), Codex Alimentarius Élelmiszerhigiéniai Magyar Munkabizottság: tag (1985), elnök (1992-)
9. SZEM Élelmezés és Táplálkozástudományi Tanácsadó Testület: tag (1990-1991), NM Közegészségügyi-Járványügyi Szakmai Kollégium: tag (1992-), FM Élelmiszeripari Kutatás-Fejlesztési Kollégium: tag (1990-), MTA Állatorvostudományi Bizottság: tag (1991-), Élelmiszertudományi Komplex Bizottság Élelmiszermikrobiológiai Munkabizottság: tag (1988-), Állatorvostudományi Bizottság Szalmonella Albizottság: tag (1992-), Magyar Mikrobiológiai Társaság: vezetőségi tag (1981-)
10. MÉTE Mikrobiológiai Biotechnológiai és Higiéniai Szakosztály: vezetőségi tag (1981-)
11. Kiváló Munkáért

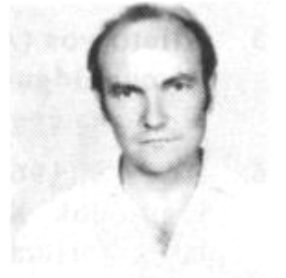
Kriska János (Fülökércs, 1926-1983)

2. Polgári Iskola, Közgazdasági Technikum, Kasa, Sárospatak, 1947. Mezőgazdasági Technikum, Keszthely, 1956
3. Agrármérnök (ATE Keszthely, 1964), szakmérnök (ATE Keszthely, 1966)
5. Veszprém m.Tanács V.B.Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Osztály: osztályvezető
6. MÉVI Veszprém: igazgató (1977), nyugdíjas (1982)
10. MAE Veszprém m.Szervezet: elnök
11. Munka Érdemrend arany fokozat, Kiváló Munkáért

Kristóf Árpád (Gyula, 1934)

2. Katona József Gimnázium, Kecskemét, 1952
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1957)
5. Bács-Kiskun m. Tanács Kórház Kísérleti Laboratórium, laboratóriumvezető
6. MMI Kecskemét: műszaki ügyintéző (1969), MÉVI Kecskemét: igazgatóhelyettes (1970), Bács-Kiskun m.ÁÉÉÁ Élelmiszer minőségellenőrzési osztályvezető (1983-)
11. Kiváló Munkáért

Dr. Makay Piroska (Bene, 1942)

2. Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium, Debrecen, 1960
3. Okl. vegyész (KLTE 1966), magkémia szakmérnök (BME 1973)
4. Egyetemi doktor (Különböző talajokon alkalmazott foszfortrágyák hatása a talaj és a kukorica növény foszforfrakcióinak alakulására. ATE Debrecen, 1977)
5. Vetőmag Vállalat Kutató Központja Nyíregyháza, osztályvezető
6. Szabolcs-Szatmár m.ÁÉEÁ: ellenőrző mérnök (1987), igazgatóhelyettes-főmérnök (1989-)
10. MAE Szabolcs-Szatmár m.Szervezet: üzemi titkár (1980- 1987), MÉTE Szabolcs-Szatmár m,Szervezet: elnök (1990-)
11. MAE Társadalmi Munkáért

Máté Mihály (Báta, 1941)

2. Garay János Gimnázium, Szekszárd, 1959
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1965), gazdasági mérnök (BME, 1976)
5. Magyar Hűtőipar Székesfehérvári Gyára, MEO-vezető
6. MÉVI Székesfehérvár: csoportvezető (1972), osztályvezető (1973), mb. igazgatóhelyettes (1981), laboratóriumvezető-főmérnök (1982), Fejér m. ÁÉEÁ: laboratóriumvezető-főmérnök (1983), Heves m. ÁÉEÁ: igazgatóhelyettesfőmérnök (1985-)
10. MÉTE Fejér m.Szervezet: titkár (1974-1978)
11. Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Miklovicz András (Budapest, 1927)

2. Vegyipari Középiskola, Budapest, 1945
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1952)
5. Magyar Szabványügyi Hivatal, főosztályvezető
6. ÉVIKI: igazgató (1970)
7. ENSZ Iparfejlesztési Szervezet, Bécs: osztályvezető (1974-1979, 1984-1989), Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Titkársága: főosztályvezető (1979-1984), nyugdíjas (1989)

Dr. Molnár Pál (Szeged, 1942)

2. Élelmiszeripari Technikum, Szeged, 1960
3. Okl. vegyészmérnök (Humboldt Egyetem, Berlin, 1966)
4. Kémiai tudomány kandidátusa (Élelmiszerek minősítő vizsgálata. Humboldt Egyetem Berlin 1972., honosítás TMB 1975), műszaki doktor (BME, 1976), UNIDO szakértő (1981-), címzetes főiskolai tanár (1985-), FAO szakértő (1987-)
5. Szabvány-, Mérés -és Minőségügyi Hivatal Berlin, osztályvezetőhelyettes
6. KÉVI: osztályvezető (1975), MÉM ÉVK: főosztályvezető (1978), igazgatóhelyettes (1979), MÉM ÁÉK: főigazgatóhelyettes-főmérnök (1983), főosztályvezető-főmérnök (1987)
7. KÉKI, tudományos tanácsadó (1990-)
9. EOQ Élelmiszer Szakbizottság: elnök (1984-), Codex Alimentarius Feldolgozott Zöldség-Gyümölcs és Gyümölcsle Magyar Munkabizottság: elnök (1986-1992), MTA Élelmiszeranalitikai Munkabizottság: titkár (1986-), Codex Alimentarius Analitikai és Mintavételi Módszerek Munkabizottság: titkár (1990-), EOQ MNB: ügyvezető titkár (1991-1993), ügyvezető elnök (1993-), EOQ MNB Élelmiszer Szakbizottság: elnök (1992-), Élelmiszervizsgálati Közlemények: szerkesztő (1984-)
11. Kiváló Munkáért, MTESZ Szabványosításért és Minőségfejlesztésért

Dr. Nagy József (Szeged, 1941)

2. JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium, Szeged, 1960
3. Okl. biológia-földrajz szakos tanár (JATE, 1965), élelmiszeripari mikrobiológus szakmérnök (KÉE, 1977)
4. Egyetemi doktor (Pektinbontó enzimek előállítására és felhasználására a gyümölcslevek gyártása során. JATE, 1973)
5. Konzerv- és Paprikaipari Kutató Intézet, Minőségvizsgáló Osztály: tudományos osztályvezető
6. Pest m. ÁÉEA: igazgatóhelyettes-főmérnök (1985-)

Dr. Nágel Vilmos (Budapest, 1948)

2. Piarista Gimnázium, Budapest, 1967
3. Okl. tartósítói mérnök (KÉE, 1974), tartósítói mikrobiológus szakmérnök (KÉE, 1982)
4. Műszaki doktor (Objektív tételminősítési rendszer kidolgozása romlást okozó mikroorganizmusokra. KÉE, 1983)
5. MMI Agrobotanikai Intézet Tápiószele, tudományos segédmunkatárs
6. MÉM ÉVK: tudományos munkatárs (1977), Mikrobiológiai Osztály: mb. osztályvezető (1978), MÉM ÁÉK Minőségellenőrzési Főosztály: felügyelő főmérnök (1983), FM Minőségellenőrzési Főosztály: tanácsos (1991), Országos Élelmiszervizsgáló Intézet (1993-)

Dr. Orbán Gyula (Nagykónyi, 1946)

2. Béri Balogh Ádám Gimnázium, Tamási, 1966
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1972), gazdasági mérnök (BME, 1979)
4. Műszaki doktor (Új növényi fehérjeforrások. BME, 1984)
5. Tolna m. Tejipari Vállalat Szekszárdi Tejüzem: igazgatóhelyettes
6. Tolna m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1985-)
10. MTESZ Tolna m Szervezet: vezetőségi tag (1988-), Magyar Mérnökök és Építészek Világszervezete: tag (1990-), Magyar Mérnöki Kamara Tolna m. vezetőség: tag (1990-)

Papp Andrásné (Tajti, 1934)

2. Általános Gimnázium, Salgótarján, Arany János Gimnázium, Budapest, 1953
3. Okl. vegyészmérnök (Mengyelejev Kémiai Technológiai Egyetem, Moszkva, 1958), vegyipari gazdasági mérnök (BME, 1970)
5. Északmagyarországi Vegyiművek, Sajóbábony: MEO-vezető igazgatóhelyettes
6. MÉVI Nyíregyháza: igazgató (1982), Szabolcs-Szatmár m. ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1989)
11. Munka Érdemrend bronz fokozat

Dr. Pigler József (Budapest, 1935)

2. II. Rákóczi Ferenc Gimnázium, Budapest, 1953
3. Állatorvos (ÁTE, 1958), igazgatás-szervezési szakállatorvos (ÁTE, 1974)
6. HÁESZ (1964), MÉM ÉHESZ: igazgató (1975), ÁÉK: főigazgató (1983), ÁESZ Élelmiszervizsgáló Intézet: főigazgatóhelyettes (1987), MÉM, ill. FM Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési (Élelmiszerhigiéniai) Főosztály: főosztályvezetőhelyettes (1988-)
9. Élelmiszerhigiénikus Állatorvosok Világszervezete (WAVFH): alelnök
11. Munka Érdemrend ezüst és bronz fokozat

Pollák Lászlóné (Budapest, 1937)

2. Thán Károly Könnyűipari Vegyészeti Technikum, Budapest, 1955
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1960), élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1977)
5. Budapesti Illatszer- és Pipereszappangyár: gyakornok
6. FŐVEGY: műszaki ügyintéző (1961), FÉVI: igazgató (1975), Budapest Főváros ÁÉEA: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
11. Kiváló Munkáért

Pöcz Gyula (Kaposvár, 1944)

2. Táncsics Mihály Gimnázium, Kaposvár, 1963
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1969),
élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1975)
6. MMI Kaposvár: műszaki ügyintéző (1969),
MÉVI Kaposvár: osztályvezető (1975),
Somogy m.ÁÉEÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
9. ICUMSA: tag (1985-)
11. Kiváló Munkáért

Dr. Rayda Imre (Budapest, 1942)

2. Kölcsey Ferenc Gimnázium, Budapest, 1960
3. Állatorvos (ÁTE, 1966), igazgatás-szervezési
szakállatorvos (ÁTE, 1981)
6. HÁESZ kirendeltségvezető főállatorvos (1974),
MÉM ÉHESZ Központ: osztályvezető főállatorvos (1977)
ÁÉK és jogutódok: főosztályvezető-főállatorvos (1983),
főosztályvezetőhelyettes-főállatorvos (1987), igazgató (1988),
főosztályvezető (1992-)
11. Kiváló Munkáért

Dr. Ravasz László (Budapest, 1918)

2. Premontrei Reálgimnázium, Gödöllő, 1936
3. Aranydiplomás vegyészmérnök (BME, 1940)
4. Kémiai tudomány kandidátusa (Mesterségesen zamatosított cukorkák zamatanyag-tartalmának változása a technológiai folyamatok és a tárolás alatt, 1966)
5. Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (1940), Haditechnikai Intézet, Országos Mezőgazdasági Kísérleti Intézet, Ipari Minőségellenőrző Intézet (1949), Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet, Élelmiszeripari Osztály: osztályvezető-főmérnök
6. ÉVIKI: osztályvezető (1971), igazgatóhelyettes (1973), mb. igazgató, MÉM ÉVK: osztályvezető (1977), nyugdíjas (1978)
10. MÉTE Édesipari Szakosztály: vezetőségi tag
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MÉTE 'Sigmund Elek Emlékérem, Louis de Saint Rat Díj

Dr. Rácz Endre (Potyond, 1940)

2. Nagy Lajos Gimnázium, Szombathely, 1958
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1963), élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1978)
4. Műszaki doktor (A gyorsfagyasztott parajkrém idő-hőmérséklet-minőségváltozás összefüggése. BME, 1979)
5. Magyar Hűtőipar Győri Gyára: gyártásvezető
6. MÉVI Győr: osztályvezető (1971), MÉM Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Főosztály: főelőadó (1979), főmunkatárs (1983), osztályvezetőhelyettes (1985)
7. FM Minőségellenőrzési Főosztály: osztályvezető (1991), Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrzési Főosztály: főtanácsos (1993-)

Dr. Révay Zoltán (Budapest, 1910-1988)

2. Gróf Széchenyi István Felsőkereskedelmi Fiúiskola, 1929, Hunfalvi Gimnázium, Kassa, 1940
3. Földrajz, vegytan, áruismeret szakos tanár (Országos Felsőkereskedelmi Iskolai Tanárvizsgáló Bizottság, 1936)
4. Egyetemi doktor (Értelmességi- és emlékeztetvizsgálat a kereskedelmi iskolai nevelés szolgálatában. BME, 1937)
5. Kereskedelmi Akadémia Budapest (1935), Kereskedelmi Főiskola, Kassa (1939), Fáy András Kereskedelmi Középiskola, Sopron (1941-1949)
6. Törvényhatósági Vegyvizsgáló Állomás, Sopron: állomásvezető (1947), Mezőgazdasági Vegykereskedelmi Állomás, Győr: állomásvezető (1949), MMI, Győr: intézetvezető (1950), MÉVI, Győr: igazgató (1970), nyugdíjas (1971)
10. MÉTE Győr-Sopron m. Szervezet: titkár, elnök
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Dr. Sarudi Imre (Szeged, 1938)

2. Radnóti Miklós Gimnázium, Szeged, 1957
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1962), műszeres analitikai szakmérnök (BME, 1973), mérnök-biológus szakmérnök (BME, 1980)
4. Egyetemi doktor (VVE, 1973), a kémiai tudomány kandidátusa (Néhány élettani fontosságú alkotórész meghatározása, valamint a zearalenon és a zearalenol toxin kimutatása takarmányokban és élelmiszerekben. 1986)
5. Mezőhegyesi Cukorgyár: analitikus
6. MMI Székesfehérvár: műszaki vezető (1964), MÉVI Székesfehérvár: műszaki vezető (1970)
7. Fejér m. Állami Gazdaságok Szakszolgálati Állomása: laboratóriumvezető (1971)
6. MÉVI Kaposvár: igazgató (1979)
7. Pannon Agrártudományi Egyetem, Állattenyésztési Kar, Kaposvár (1983-): tanszékvezető egyetemi tanár, az Élettani és Takarmányozási Tanszék igazgatója, a Központi Laboratórium vezetője, meghívott előadó (VVE)
9. PAB Analitikai Munkabizottság: elnök, MTA Élelmiszeraanalitikai Munkabizottság, és Mikroelem Munkabizottság: tag

Dr. Sas Barnabás (Kálmánd, 1944)

2. Rákóczi Ferenc Gimnázium, Budapest, 1962
3. Állatorvos (ÁTE, 1967), toxikológus szakállatorvos (ÁTE, 1980)
4. Állatorvostudomány kandidátusa (A cink intermedier anyagforgalma és annak szabályozása laboratóriumi- és háziállatokban. 1978)
5. Agráripari Fejlesztő Vállalat, fejlesztési főosztályvezető
6. ÁÉK és jogutódok: Toxikológiai Osztály: osztályvezető (1985), igazgató (1992-)
9. MTA Élelmiszertudományi Komplex Bizottság: tag (1990-), MTA Geokémiai Albizottság: tag (1990-), Anglo-Hungarian Food Safety Working Group: alapító tag (1987-), Magyar Biofizikai Társaság: országos elnökségi tag (1987-), Codex Alimentarius Gyógyszermaradékok az Állati Eredetű Élelmiszerekben Magyar Munkabizottság: elnök (1992-). Állatorvosi Farmakoterápiai és Toxikológiai Társaság: elnökségi tag (1991-) WHO European Food Safety Program: szakértő (1987-), FAO szakértő (1990-)

Dr. Sárváry Péter (Mosonmagyaróvár, 1945)

2. József Attila Gimnázium, Székesfehérvár, 1963
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1968), élelmiszerminősítő szakmérnök (BME, 1975)
4. Műszaki doktor (Patulin mikotoxin kimutatása. BME, 1980)
5. Magyar Hűtőipar Székesfehérvári Gyára: MEO-vezető
6. MÉVI Székesfehérvár: műszaki ügyintéző (1971), MÉVI Zalaegerszeg: igazgatóhelyettes (1978), igazgató (1979), Zala m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
9. Élelmiszerminősítő Kamara: elnök (1991-)
10. MÉTE Zala m.Szervezet: titkár (1989-)
11. Kiváló Munkáért, MÉTE Társadalmi Munkáért

Schumann Róbert (Pécs, 1941)

2. Nagy Lajos Gimnázium, Pécs, 1959
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1966)
6. MMI Pécs: műszaki ügyintéző (1966), MÉVI Pécs: műszaki vezető (1971), osztályvezető (1974), Baranya m. ÁÉÉÁ: osztályvezető (1983), igazgatóhelyettes-főmérnök (1986-)
9. PAB Élelmiszerkémiai és Táplálkozástudományi Munkabizottság: titkár (1984-1989)
11. Kiváló Munkáért

Sebestyén János (Szihalom, 1943)

2. Vegyipari Technikum, Kazincbarcika, 1961
3. Okl. vegyész (KLTE, 1966), tejgazdasági és tejipari szakmérnök (ATE, 1971)
5. Borsod m. Tejipari Vállalat: laboratóriumvezető
6. MÉVI Miskolc: igazgató (1982), Borsod-Abaúj-Zemplén m, ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
10. MÉTE Borsod-Abaúj-Zemplén m. Szervezet: titkár (1991-)
11. Kiváló Munkáért

Dr. Selmecsi György (Szarvas, 1937)

2. Vajda Péter Gimnázium, Szarvas, 1955
3. Okl. vegyész (JATE Eötvös Kollégium, 1960),
műszeres analitikai szakmérnök (NME, 1964)
4. Egyetemi doktor (Morfin diffúziójának
vizsgálata elektromos erőterben mákgubóból
történő kivonatoláskor. JATE, 1966)
5. Alkaloida Vegyészeti Gyár Tiszavasvári
6. VMI Szeged: igazgató (1968), MÉVI Szeged: igazgató (1970),
Csongrád m. ÁÉEA: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
8. MSZH Húsipari Szakbizottság, valamint Növényolajipari
Szakbizottság: tag (1971-)
9. MTA Élelmiszeranalitikai Munkabizottság: tag (1991-), Szegedi
Akadémiai Bizottság Kémiai Szakbizottság Élelmiszerkémiai
Munkabizottság: elnök (1973-1977), Biokémiai és
Élelmiszerkémiai Munkabizottság: elnök (1991-), EOQ MNB
Élelmiszer Szakbizottság: titkár (1977-1992), elnökhelyettes
(1993-)
10. MKE Csongrád m. Szervezet: titkár (1972-1974)
11. Kiváló Munkáért, MTESZ-Díj, Q-Díj

Dr. Siska Elemér (Óriszentpéter, 1944)

2. Zrínyi Miklós Gimnázium, Zalaegerszeg,
1962
3. Okl. vegyészmérnök (VVE, 1967), műszeres
analitikai szakmérnök (VVE, 1972)
4. Műszaki doktor (Nátrium-tetrafenil-borát és ezzel csapadékot
képező kationok klasszikus és elektroanalitikai meghatározása.
VVE, 1972)
6. MMI Székesfehérvár: műszaki ügyintéző (1967),
MÉVI Székesfehérvár: osztályvezető (1971),
MÉVI Veszprém: igazgatóhelyettes (1977), igazgató (1982),
Veszprém m. ÁÉEA: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983-)
11. Munka Érdemrend bronz fokozat, Kiváló Munkáért,
Dunántúli Analitikai Díj

Dr. Szabolcs László (Alsócece, 1931)

2. Állami Közgazdasági Gimnázium, Abaujszántó, 1950
3. Okl. vegyész (KLTE, 1955)
4. Egyetemi doktor (Különböző indikátor termékek radioaktív szennyezettségének vizsgálata. ATE, Keszthely, 1978)
5. Richards Finomposztógyár Győr: laboratóriumvezető
6. MMI Győr: radiológiai laboratóriumvezető (1966), MÉVI Győr: igazgató (1971), Győr-Sopron m.ÁÉÉÁ: igazgatóhelyettes-főmérnök (1983), nyugdíjas (1992)
11. Kiváló Munkáért

Szarvas Tibor (Budapest, 1924)

2. Bencés Gimnázium, Budapest, 1942
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1946), műszeres analitikai szakmérnök (BME, 1967)
5. Gyógyszerkutató Intézet: tudományos titkár
6. ÉVIKI: műszaki vezető (1972), KÉVI: főosztályvezető (1973), MÉM ÉVK: osztályvezető (1977), ÁÉK: felügyelő főmérnök (1983), nyugdíjas (1984)
7. Magyar Élelmiszerkönyv: szerkesztő (1979-1986)
10. MÉTE Dohányipari Szakosztály: vezetőségi tag (1958-1962)
11. MTESZ Irodalmi Díj, MÉTE Louis de Saint Rat Díj

Dr. Szigeti Tamás **(Székesfehérvár, 1957)**

2. Teleki Blanka Gimnázium, Székesfehérvár, 1975
3. Okl. agrárkémikus (ATE, Keszthely, 1981), környezetvédelmi szakmérnök (ATE, Gödöllő, 1984), műszeres analitikai szakmérnök (BME, 1988)
4. Egyetemi doktor (Kommunális hulladéklerakás környezeti-kémiai hatásai. ATE, Keszthely, 1985)
5. Fejér m.Vízművek Székesfehérvár. Műszeres Analitikai Csoport: csoportvezető
6. Fejér m.ÁÉÉÁ: toxikológus vegyészmérnök (1989), igazgatóhelyettes-főmérnök (1991-)
9. MTA Élelmiszeranalitikai Munkabizottság és Kromatográfias Munkabizottság: tag, EOQ MNB: tag
10. MÉTE Fejér m.Szervezet: vezetőségi tag

Dr. Szilágyi József (Ujfehértó, 1929)

2. Társulati Kereskedelmi Középiskola, Debrecen, 1950
3. Okl. vegyész (KLTE, 1955)
4. Műszaki doktor (Élelmiszeripari nyersanyagok objektív minősítése. BME, 1974)
5. Dohánykutató Intézet Budapest: tudományos főmunkatárs
6. Élelmezésügyi Minisztérium: főmérnök (1964), Élelmiszeripari Minisztérium: osztályvezető (1965), MÉM: főosztályvezetőhelyettes (1969)
7. Külkereskedelmi Minőségfelügyelet: igazgató (1975)
9. MTESZ Központi Szabvány- és Minőségügyi Bizottság: elnökhelyettes (1975-), Codex Alimentarius MNB: alelnök (1970-1973), EOQ Élelmiszeripari Szakbizottság: elnök (1975-1992)
11. Munka Érdemrend ezüst fokozat, Kiváló Munkáért, MTESZ-Díj, Q-Díj, MÉTE Társadalmi Munkáért

Dr. Takó Éva (Budapest, 1938)

2. Hámán Kató Gimnázium, Budapest, 1957
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1962), gazdasági mérnök (BME, 1970)
4. Egyetemi doktor (Élelmiszerek minőségének mérése. JATE, 1984)
5. Tejipari Vállalatok Trösztje. Tejtermékek Ellenőrző Állomása Budapest: csoportvezető mérnök
6. ÉVIKI: önálló irányító mérnök (1970), MÉM Minőség és Szabványügyi Osztály: főelőadó (1972), MÉM Állategészségügyi és Élelmiszerhigiéniai Főosztály: főosztályvezetőhelyettes (1977)
7. Országos Anyag- és árhivatal: tanácsos (1986), nyugdíjas (1989-1991), Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség Jász-Nagykun-Szolnok megyei Fogyasztóvédelmi Felügyelősége vezetője (1991-)
10. Élelmiszervizsgálati Közlemények Szerkesztőbizottsága: elnök (1983-1986)
11. MÉM Kiváló Dolgozó, EOQC Minőségért

Dr. Vajda Ödön (Budapest, 1920-1991)

2. Fasori Gimnázium, Budapest, 1938
3. Okl. vegyészmérnök (BME, 1942)
4. Kémiai tudomány kandidátusa (A cukor termofil spórás szennyezettsége és hatása néhány élelmiszer minőségére. 1964)
5. Cukoripari Kutató Intézet, Budapest: tudományos osztályvezető
6. FŐVEGY: igazgató (1959), FÉVI: igazgató (1970), MÉM ÉVK: igazgató (1977), nyugdíjas (1983)
8. MSZH Cukor- és Édesipari Szakbizottság: elnök
9. MTA Élelmiszertudományi Komplex Bizottság, Codex Alimentarius Magyar Szabványügyi Szakbizottság tag
UNIDO szakértő: Kuba (1965-1966, 1969-1970), Peru (1972), Irán (1975), Brazília (1976), Tanzánia (1981)
10. MÉTE: alapító, elnökségi és vezetőségi tag
Élelmészeti Ipar: felelős szerkesztő (1958-1991)
11. MTESZ-Díj, MÉTE 'Sigmund Elek Emlékérem, Kosutány Tamás Emlékérem, Társadalmi Munkáért

K É P J E G Y Z É K

1. André László..... 42	30. Kristóf Árpád 56
2. Aranyi Endre..... 42	31. Dr. Makay Piroska 57
3. Ács Pál 43	32. Máté Mihály 57
4. Árvai Sándor 43	33. Miklovicz András..... 58
5. Bancsik Lajos..... 44	34. Dr. Molnár Pál..... 58
6. Bozó Árpád 44	35. Dr. Nagy József 59
7. Dr. Csont Miklós 45	36. Dr. Nágel Vilmos 59
8. Dömsödi Ferenc..... 45	37. Dr. Orbán Gyula 60
9. Ducsay Tamás 46	38. Papp Andrásné..... 60
10. Fabinyi Ferenc 46	39. Dr. Pigler József 61
11. Dr. Fülöp Mihály 47	40. Pollák Lászlóné 61
12. Dr. Gebri Péter 47	41. Pócz Gyula 62
13. Gólya Istvánné 48	42. Dr. Rayda Imre 62
14. Gönczy Árpád 48	43. Dr. Ravasz László 63
15. Dr. Hertelendi György .. 49	44. Dr. Rácz Endre 63
16. Dr. Hidvégi Imréné 49	45. Dr. Révay Zoltán 64
17. Dr. Horváth Gyögy 50	46. Dr. Sarudi Imre 64
18. Dr. Igriczi Lajos..... 50	47. Dr. Sas Barnabás..... 65
19. Juhász Árpád..... 51	48. Dr. Sárváry Péter 65
20. Dr. Juhász Tiborné..... 51	49. Schumann Róbert..... 66
21. Dr. Kacs Kovics Miklós .. 52	50. Sebestyén János 66
22. Dr. Kaskötő Zoltán 52	51. Dr. Selmei György..... 67
23. Dr. Katona László..... 53	52. Dr. Siska Elemér..... 67
24. Kékesi Antal 53	53. Dr. Szabolcs László..... 68
25. Kismarton Károly 54	54. Szarvas Tibor 68
26. Dr. Kovács József (v).... 54	55. Dr. Sziget Tamás..... 69
27. Dr. Kovács József (á).... 55	56. Dr. Szilágyi József..... 69
28. Dr. Kovács Sándor..... 55	57. Dr. Takó Éva 70
29. Kriska János..... 56	58. Dr. Vajda Ödön..... 70